

Pay# Poro Koriniyo ƚweáy# nání r#wíyo eaƚnarini.

Pay# rina Jisasoyá siyik#y# aƚ# yo# Koriniyo ƚweag#áy# nání Poro r#wíyo niri# eaƚnarini. Aƚ# api Girik#y# piropenis#yo xwé bi imóniƚpi#ini. Pay# Poro Koriniyo ƚweáy# nání xám# niri# eaƚna near#ná diƚ# níkinimóni# píráníƚ# é#rixini# m#x# nur# eaƚ# nání emá bi n#pwémáná eƚáná “Ay# nimóni# yarig#ápi nání Taitaso siƚw# n#winiawini ourowárimini.” niyaiwiri uowá#agi Taitaso siƚw# n#winaumi nibiri áwan# réniƚ# uriƚnigini, “Wí m#x# joxi uriƚpimi dání r#xa nisan# nero aiwi wí ‘Poro pípimi dání sekax# nearipax#r#an#?’ niri# ar#ki yar#oi.” Éniƚ# ur#agi nání Poro pay# rina niri# near#ná n#peni# xwi#y#á bi ur# m#x# bi ur# xwi#y#á xwi#y#á bi ur# neri eaƚnigini.

¹ Poroni —Nioni Gor#xo wimóniƚpimi dání Kiraisi Jisasoyá wá# wurimeiar#á wonirini. Nioni t#ni neg# niri#x#meá Timotio t#ni yawawi siyik# Gor#xoyá imónig#á Koriniyo ƚweag#áy#né t#ni oyá áamá imónig#á Girik#y# aƚ#yo wí e wí e ƚweag#áy#né t#ni nání pay# rina neari mónapar#wi#.

² Neg# ápo Gor#xo t#ni Áminá Jisasi Kiraiso t#ni awaú wá seawian# sey#né niway#róni# ƚweap#ri nání seaim#x#ri éisixini.

Xeaniñf wímeáagi aí Gorixo ikiñwí umiriniþi nánirini.

³ Gorixo —O negí Áminá Jisasi Kiraisomi xano imóniri oyá Nwíáo imóniri enorini. Omí yayí nîwirane seáyí e umíeyoaneyí. Wá wianarigíá á máyo wímeaarini nîpini mîkí ikiñorini. Á má pí pípi nání dîñf sîpí wiariniyo mîñf ikiñwí umirarigíápi mîkí ikiño, ayí orini.

⁴ O mîñf ikiñwí neamirariniþa nene ení axípi pí pí xeaniñf wímeáíyo mîñf ikiñwí umiraníwá nání pí pí xeaniñf neaímeáána mîñf ikiñwí neamirariniþini.

⁵ Rîniñf Kiraiso á máyo arirá owimîniþi neríná wímeanípi nene ení ayá wí neaímeaarini. E nerí aí xfo neaiiñpimi dání Gorixo mîñf ikiñwí ayá wí neamirariniþini.

⁶ Xeaniñf none neaímeáípi, ayí seyíné seaeríkiemeaarane mîñf ikiñwí seamirirane yaníwá nání neaímeaarini. Mîñf ikiñwí Gorixo neamirariniþi, ayí seyíné mîñf ikiñwí seamiraníwá nání ení neamirariniþini. Nepa mîñf ikiñwí seamirariniwaéyíné enánáyí, xeaniñf none xwámámí wiariniwápa seyíné ení xeaniñf axípi imóniniþi xwámámí wipaxíyínérini.

⁷ None re nîyaiwiri nîjía imóniniwini, “Rîniñf none meeariniwápi seyíné ení axípi meearigíáriní. Ayínáni Gorixo mîñf ikiñwí neamirariniþa seyíné ení axípi seamirariniþini.” nîyaiwiri nîjía nimónirane nání dîñf re nîyaiwirane ikwímoariniwápi sîkíki onini, “Seyíné ení neániro pí pí seaímeáípi anani xwámámí nîwiro ñweapíráriní.” yaiwiariniwápi

síkwíkwí oníní.

⁸ Negí níríxímeáyíné, ayí rípi nání seararíní. Xeaníní none Esia píropenístíyo ɲweanáná neaímeañpí “Seyíné síní majíá oimónípoyí.” míneaimónaríní. Xeaníní ríá tíɲí none ení neánirane aí xwámámí míwipaxí imónínípi neaímeáagi “Arí yaníwíní?” níyaiwiríná “Ríxa nípeaníréwíní?” yaiwiɲwáríní.

⁹ Ai, newaníníone “Ení eáníɲwáoneríani?” níyaiwirane díní míɲwíráríní sa Goríxomí —O áamá pegíáyí wíápnímeapíríá nání wímíxaríní. Omíní none díní ɲwíráraníwá nání síkwíá neainípi neainínigíní. Síkwíá neainí apí áamá opisí aníyo dání xwíríxí aríá níwimáná “Ríxa píkipoyí.” raríɲo ríxa “Awamí píkipoyí.” ránáníní neainínigíní.

¹⁰⁻¹¹ E nerí aí nene maní umónaní nání mímúropaxí imóníní apimí dání Goríxo éf neamíníníraríní. Ríwíyo bí ení éf neamíníníáríní. “Ámí ríwíyo bí maní umónípaxípimí umónanírí yaríná éf neamíníníáríní.” níyaiwirí díní wíkwímoaríníwáo seyíné none nání ríxíní níneauríyirínípimí dání arírá níneairíná ananí éf neamíníníáríní. Goríxo éf neamínaríníagi níwíníroná re níyaiwíro, “O áamá obaxene ríxíní wuríyaríníwápi aríá níneairí nání Porowamí wá níwianírí xeaníní wímeáípimí dání éf umíníníraríní?” níyaiwíro none nání omí yayí wípíríáríní.

Koriníyo ámí munípi nání áwaní uríní náníríní.

12 Ayí rípi nání mǵxǵ meakǵnǵnarǵwǵnǵ. “None nanǵ rǵa wiǵǵwanigǵnǵ? Sǵpǵ rǵa wiǵǵwanigǵnǵ?” yarǵǵ e ninǵranéná re yaiwinarǵwǵnǵ, “Gorǵxomǵ mǵxǵdarǵǵáyo sǵyikwǵ mǵnǵǵǵ nimónǵmáná wiirane omǵ pǵránǵǵ nuxǵdirǵnǵ epaxǵpǵ nepánǵ wiirane nerane aiwǵ seyǵné ayǵ anǵpaxǵ e seaiǵǵwanigǵnǵ.” yaiwinarǵwǵnǵ. Ayǵ “Nǵǵá áamá wigǵ dǵǵǵyo dánǵ imónarǵǵápimǵ dánǵ marǵáǵ, Gorǵxo wá nǵneawianǵrǵ enǵ sǵxǵ neaǵmǵxǵǵpimǵ dánǵ ayo e wiirane seyǵné anǵpaxǵ e seaiirane enǵwanigǵnǵ.” nǵyaiwinǵrane nání mǵxǵ meakǵnǵnarǵwǵnǵ.

13-14 None seyǵné nání payǵ nearǵ nǵseamónapǵrǵnǵ rǵwamǵǵǵ seyǵné áa nǵro ro nǵǵá mǵmónǵpaxǵpǵ nearǵ wǵrénaparǵǵwámanǵ. Sa rǵwamǵǵǵ seyǵné ananǵ áa nǵro ro nǵǵá imónǵpaxǵpǵ nearǵ wǵrénaparǵǵwárinǵ. Agwǵ seyǵné none e oyaneyǵnǵrǵ nearǵ wǵrénaparǵǵwápi nání “Awa ayǵ apǵ nání rǵa yarǵǵoǵ?” nǵyaiwiro xǵxenǵ mǵneaiaiwiarǵǵagǵa aiwǵ seyǵné rǵpǵ epǵrǵa nání dǵǵǵ seaikwǵmǵǵwǵnǵ. Rǵwéná seyǵné none yarǵǵwápi nání “Awa ayǵ apǵ nání regǵawixǵnǵ?” nǵyaiwiro none e oyaneyǵnǵrǵ yarǵǵwápi tǵnǵ xǵxenǵ neaiaiwipǵrǵa nání dǵǵǵ seaikwǵmǵǵwǵnǵ. Seyǵné “Porowa e yanǵro nání regǵawixǵnǵ?” xǵxenǵ nǵneaiaiwirónáyǵ, sǵá Ámǵnǵ Jisaso weapǵnǵáymǵ none seyǵné nání ayá wǵ mǵxǵ seameakǵnanǵwápa seyǵné enǵ none nání mǵxǵ neameakǵnǵpǵrǵárǵnǵ.

15 Seyǵné “Ayǵ neparǵnǵ. Poro aga seáyǵ e oimónǵmǵnǵrǵ payǵ nearǵ mónapǵǵmanǵ. Sa

nene nán̄i ayo pírán̄iṅṅ̄ owim̄ix̄im̄in̄ir̄i near̄i mónap̄iṅṅ̄ír̄ani?” Seȳné anan̄i e yaiwip̄ir̄i nán̄i d̄iṅṅ̄ n̄iseaikw̄imor̄iná re yaiwiṅaniḡin̄i, “Xám̄i seȳné t̄iṅṅ̄ e nán̄i n̄ib̄ir̄iná d̄iṅṅ̄ s̄ix̄ biaú seam̄ímóim̄iḡin̄i.” yaiwiṅaniḡin̄i.

16 E n̄iyaiwir̄iná aȳ r̄ip̄i yaiwiṅaniḡin̄i, “Masedonia p̄iropen̄is̄yo nán̄i nur̄iná seȳné t̄iṅiman̄i xám̄i numáná ámi Masedonia p̄iropen̄is̄yo dán̄i n̄ib̄ir̄i Judia p̄iropen̄is̄yo nán̄i nur̄iná ó̄ e d̄iṅṅ̄ s̄ix̄ níga um̄fa nán̄i b̄i niap̄ír̄ix̄in̄ir̄i ámi seȳné t̄iṅṅ̄ aximan̄i b̄im̄iḡin̄i.” yaiwiṅaniḡin̄i.

17 Nion̄i e yaiwiṅá en̄agi nán̄i seȳné re r̄in̄iaiwiar̄iṅō, “Poro ‘E éim̄iḡin̄i.’ n̄iyaiwir̄iná d̄iṅṅ̄ īkw̄íroayir̄i m̄ixeaayir̄i ner̄i yaiwiṅír̄in̄i.” r̄in̄iaiwiar̄iṅō? “O ‘R̄ip̄i éim̄iḡin̄i.’ n̄iyaiwir̄iná s̄ip̄í imónar̄iṅ̄ip̄im̄i dán̄i n̄iyaiwir̄i nán̄i sa d̄iṅṅ̄ īkw̄íror̄i m̄ixear̄i yar̄iṅor̄in̄i.” r̄in̄iaiwiar̄iṅō?

18 Pí pí Gor̄ixo rar̄iṅ̄ip̄i d̄iṅṅ̄ uṅw̄ir̄ar̄ipax̄ípa xw̄iȳfá none sear̄iṅwáp̄im̄i en̄i d̄iṅṅ̄ uṅw̄ir̄ar̄ipax̄ípi sear̄iṅwaniḡin̄i. Xw̄iȳfá none sear̄iṅwáp̄i wí d̄iṅṅ̄ īkw̄íror̄i m̄ixear̄i yar̄iṅwáman̄i.

19 Aȳ r̄ip̄i nán̄i searar̄iṅ̄in̄i. Íw̄f Gor̄ixoyáo, Kirais̄i Jisaso —O nán̄i nion̄i t̄in̄i Sairaso t̄in̄i Timotio t̄in̄i none wáf sear̄iṅwáor̄in̄i. O d̄iṅṅ̄ īkw̄íror̄i m̄ixear̄i yar̄iṅoman̄i. Oweō, xeḡ d̄iṅṅ̄ n̄iyaiwir̄i īkw̄író̄p̄i an̄iṅ̄in̄i īkw̄íroar̄iṅo en̄agi nán̄i searar̄iṅ̄in̄i.

20 Gor̄ixo s̄m̄iman̄̄yo dán̄in̄iṅṅ̄ “E n̄iseaiim̄ár̄in̄i. E n̄iseaiim̄ár̄in̄i.” n̄ir̄ir̄iná obax̄ rár̄iṅ̄ip̄i “Aȳ nepar̄in̄i.” yaiwian̄f̄wá nán̄i s̄iwán̄iṅṅ̄ in̄iṅo, aȳ Kiraisor̄in̄i. O e imón̄iṅo

enagî nânî Gorixomî seáyî e umeaníwá nânî yoparîpî nîrîranená Jisasî Kiraisoyá yoí rîrane “Apî e imóníwîngîñî.” rîrane yarîñwárîñî.

²¹ Seyíné tîñî none tîñî nînenenî Kiraiso tîñî nawínî ikárînaníwá nânî sîkîkî neaomîxarîño, ayí Gorixo xewanîñorîñî. Wáí rarîñwápi nânî nearîpeaño, ayí axorîñî.

²² “Ayí oyárîñî?” oyaiwípoyîñî yarîñpa nene enî neaiñîrîñî. Xegí kwíyîpî nîneaiapîrîñî nene “O réoárîñîpî nîpîñî xîxenî nîneaiñîrîñî.” yaiwianíwá nânî kwíyîpî tîñî ikîyîñîñî neaiárîñîñî.

²³ Nionî apaxî mé seyíné tîñî e nânî nîbîrî mîxî searána dîñî rîá seaxenîgîñî “Ámî Korinþo nânî mîbîpa éimîgîñî.” yaiwiñanigîñî. Nionî dîñî e yaiwiarîñî Gorixo, sîñwî nanîño ananî sopîñî nopaxîrîñî.

²⁴ None seáyî e nîseaimónîrane seyíné dîñî íkwîropaxî imónîñîpî “Ayí rîpîñîñî.” osearaneýîñî mîyarîñwîñî. Seyíné Jisasomî dîñî nîwîkwîroróná sîrî munî nero wîkwîroarîgîá enagî nânî none Gorixomî nîxîdîranená seyíné dîñî nîfá seainîñî nânî sa seyíné tîñî nawínî omîñîñîñî éwanîgîñîñî imónîñwîñî.

2

¹ Ayîñânî nionî seyíné nânî dîñî yanî nîmenîrî re yaiwiárîñanigîñî, “Nionî seyíné tîñî e nânî nîbîrî mîxî searîápimî dánî dîñî sipî seaipaxî mîseaimîxîpa éimîgîñî.” yaiwiárîñanigîñî.

² Ayí rîpî nânî e yaiwiárîñanigîñî. Nionî nîbîrî mîxî nîsearîrî dîñî sipî nîseaimîxîrîñáyî, áamá

wí giyí nioní díní yayí nimopíríáríani? Oweoi, seyíné e niseairínáyí, áamá nioní díní yayí nimopíríá wí meníni.

³ Ayínáni nioní mibí payíni nearí wírénapíjanigíni. “Nioní báná yayí nimopaxíyíné mixel searíápimi dání díní sipí miseaimixípa éimígíni.” nínimónirí nání payíni nearí wírénapíjanigíni. “Nioní yayí ninaríná seyíné ení seainaríníriní.” yaiwiarínápi “Api aga nepa imóníni.” nípimóníní enagi nání raríníni.

⁴ Ayí neparíni. Xámi nioní payí nearí níwírénapíríná díní ríá samíní mínixé ayá wí níxearíná nwi tñí eaniganíni. Payí ana díní sipí oseainirí meaniganíni. Seyíné rípi nání níjía oimónípoiínirí eaniganíni, “Poró nene nání díní sipí níwiríná xwapí ayá wí ría wiaríni?” oyaiwípoiínirí eaniganíni.

“Sipí éomi ríxa yokwarímí wiínáriní.” uríní nániríni.

⁵ Segí áamá xegí sipí nerínípiimi dání díní sipí neaimixíno nepa nioní díní sipí mímimixíníriní. Seyíné díní sipí seaimixíníriní. Níyínéní díní sipí miseaimixípa nerí aí wíyínéní díní sipí seaimixíníriní. Omí ayá ríá wepaxí imónínípi mírípa éimígínirí apíní seararíníni.

⁶ Áamá omí siyikí níwearíná segíyí nápi weagíapi “Ayí apáníriní.” nimónaríni.

⁷ Ayínáni díní sipí íwí xewaníno nerínípiimi dání winarínípi aníní rítí wiárinígínirí agwí seyíné ámi siyikí bí míweá yokwarímí níwiíro míní ikínwí umíríírixíni.

⁸ Ayin̄n̄n̄ en̄ r̄r̄ém̄x̄ r̄p̄ oseaim̄n̄. O “Ámá t̄ȳf̄ nion̄ d̄n̄f̄ s̄x̄f̄ n̄yar̄ḡf̄áȳr̄f̄an̄?” oyaiwin̄r̄i nan̄f̄ wí wií̄r̄ix̄n̄.

⁹ Paȳf̄ ana nion̄ near̄i n̄w̄f̄r̄enap̄ir̄f̄n̄á re n̄ȳaiwirī ean̄ár̄n̄, “Nion̄ paȳf̄ near̄i ur̄f̄áp̄i n̄ip̄n̄i n̄án̄i ar̄f̄á ȳm̄ḡf̄ ep̄r̄r̄éoī? Ar̄íkw̄f̄kw̄f̄ n̄ip̄r̄r̄éoī?” n̄ȳaiwim̄án̄á iwam̄f̄ó seaíwap̄iyim̄n̄r̄i n̄án̄i paȳf̄ ana ean̄ár̄n̄.

¹⁰ Seȳné ámá xeḡf̄ sip̄í é̄p̄i n̄án̄i yokwar̄m̄f̄ wiánáȳf̄, nion̄ en̄i anan̄i yokwar̄m̄f̄ wīar̄n̄ár̄n̄. Ayin̄n̄n̄ nion̄i ámá om̄i nepa yokwar̄m̄f̄ wiipax̄f̄ imón̄n̄j̄f̄ b̄i en̄ánáȳf̄, yokwar̄m̄f̄ n̄wiir̄f̄n̄á seȳné n̄án̄i “Ar̄ige ner̄i ar̄r̄á wiim̄f̄ár̄f̄an̄?” n̄ȳaiwirī Kiraisoȳá s̄n̄w̄f̄ t̄n̄j̄f̄ e d̄án̄i yokwar̄m̄f̄ wīn̄ár̄n̄.

¹¹ None x̄ixe yokwar̄m̄f̄ min̄ipa ner̄n̄j̄pim̄i d̄án̄i Seteno yap̄f̄ n̄nēaiep̄sim̄án̄á xop̄r̄ár̄f̄ neain̄ḡin̄r̄i n̄án̄i ámá f̄w̄f̄ éom̄i yokwar̄m̄f̄ wīn̄ár̄n̄. Obo yap̄f̄ nēaiep̄sim̄n̄r̄i yar̄n̄j̄p̄i n̄án̄i n̄j̄f̄á imón̄n̄j̄agw̄i n̄án̄i rar̄n̄j̄n̄.

Poro an̄f̄ T̄rowas̄yo n̄n̄j̄weaxa múron̄f̄ n̄án̄r̄n̄.

¹² Xám̄i nion̄i xw̄iȳf̄á Kiraiso n̄án̄i yaȳf̄ neainar̄n̄j̄p̄i w̄áf̄ ur̄im̄n̄r̄i n̄án̄i an̄f̄ T̄rowas̄yo n̄án̄i nur̄i n̄r̄émor̄f̄n̄á Ám̄n̄áo ówan̄f̄n̄j̄f̄ n̄f̄kw̄īf̄pim̄i d̄án̄i anan̄i e epax̄f̄ imón̄n̄j̄áon̄i n̄ainen̄r̄i aiw̄i

¹³ neḡf̄ n̄r̄x̄f̄meá Taitaso seḡf̄ t̄f̄ám̄n̄i d̄án̄i s̄n̄i m̄ib̄ipa éaḡf̄ n̄án̄i p̄f̄á n̄meḡin̄r̄i d̄n̄j̄f̄ sip̄í niar̄n̄j̄aḡf̄ n̄án̄i iwieán̄n̄an̄iḡin̄. Ayin̄n̄n̄ nion̄i T̄rowas̄i n̄j̄weáyo p̄n̄i n̄wiár̄m̄i Masedonia p̄iropen̄s̄f̄yo n̄án̄i b̄n̄an̄iḡin̄.

“Wáť nīwuri-meiranéná á máyo sinadiŋ-ŋiŋť weariŋwáriŋi.” ur-ŋť nániriŋi.

¹⁴ Taitaso nání dīŋť sipí niariŋagi nání iwieániŋáoní aiwí agwí Gorixomí yayť wiar-ŋiŋi. Ayť rīpí nání yayť wiar-ŋiŋi. O Kiraiso pí pí imóniŋipimí xopírárť wipaxo oimóniri wimixiŋiriŋi. Apini maríái, o ge ge nīneaipemeámi uminiri neríná xopírárť wipaxíyť oimónipoyiniri nīneaixiri nīneaipemeámi war-ŋiriŋi. Ayť rīpí nání ení yayť wiar-ŋiŋi. Gorixoxo none wáť wurimeiar-ŋwápimí dání aŋť nīmini xwiyíá Kiraiso nání rin-ŋipí “Ayť apírání?” oyaiwipoyiniri yariŋiriŋi. Xwiyíá o nánipí awí dīŋť eariŋť bīniŋť aŋť nīmini rinárimenipiriŋi.

¹⁵ Ayť rīpí nániriŋi. Sinadiŋť Kiraiso Gorixomí dīŋť naŋť oweaniri ríá ikearáná naŋť weariŋipiniŋť imóniŋipí, ayť none imóniŋwiní. None sinadiŋť Gorixoxo yayť winariŋipiniŋť imóniŋwápí neáa nuríná á má Gorixoxo yeáyť oneayimixemeaniri yariŋíáyť tīŋť e neáa uri á má nanínaniri yariŋíáyť tīŋť e neáa uri yariŋiriŋi.

¹⁶ Á má maiwí nanínaniro yariŋíáyť xwiyíá wáť rīmear-ŋwápí aríá nīwiróná “Anínaníwárání?” yaiwipíri nání piyanť peariŋápininiŋť weariŋiriŋi. E nerí aí á má Gorixoxo yeáyť neayimixemeáwiniginiŋť wimónariŋíáyť xwiyíá apí aríá nīwiróná “Dīŋť nīyiminiŋť tīŋwaéne imónaníwárání?” yaiwipíri nání sinadiŋť siŋť ŋweapíríápininiŋť weariŋiriŋi. Xwiyíá apí wáť nīrimerná e epaxíyť giyiriŋi?

¹⁷ E epaxí imóniŋwáyť, ayť nonerini. Ayť rīpí

nánirini. Ámá obaxí xwiyíápi wáf nírimeríná “Negí yaríñwápimi dání nígwí meaaní nání ríá yaríñwíni?” nīyáiwiro úrapí yarígíápa wí mīyaríñwáonerini. Xwiyíápi wáf nírimeríná nepáni nimóniri Gorixo api e éríxiniiri nearípeañpi t́ni xixeni níriri yaríñwáriní. Kiraiso t́ni níkárinimáná Gorixoyá síñwí t́ñí e dání raríñwá enagi nání “E epaxí imóníñwáyí, ayí nonerini.” seararíñini.

3

“Xwiyíá síñí réroáriníñpi nání wáf wurímeíaríñwáonerini.” uríñí nánirini.

¹ Nioní e seararíñagi nání seyíné “Porowa ámi ríxa weyí mearínaríñoi.” ríseaimónarini? Oweoi, seyíné none wáf nírimeranéná yaríñwápi nání níjía imónipíri nání ámá wí seáyí e níneamíeyoaro “Porowa wáf nírimeríná imiríñí mīyarígíáwarini.” níríro payí wina neaeaiarígíonemani. Ámá wí ení none yaríñwápi nání níjía imónipíri nání seyíné “Porowa e yarígíáwarini.” níríro payí wina neaeaiarígíonemani. Wa nání e níríro payí weaipaxí aiwí none nání wí e níriri payí neaeaipaxímani.

² Payí “Porowa e imónigíáwarini.” níriniiri eáníñpíníñí seyíné ríxa imóníñoi. Negí payíñíñí imónigíáyíné negí mimáyo t́iníñagwi nání wí peá seamopaxíyínémani. Payíñíñí seyíné imónigíápi ámá níni níjía nimóníro íá roarígíá enagi nání raríñini.

³ Payíninþ seyíné imónigfápi siwá réninþ inarigfárinþ. Kiraiso xewaninþo níriri eanþpíninþ imóninþwinþ. Siwá éninþ inarigfárinþ. None searéwapþinþwápimi dánþ Kiraiso payí seyíné imónigfápinþinþ nearíná iniigþ rfwaminþ eánarinþpi tñni meá Nwá aninþ sinþ imóninþoyá kwíyþpi tñni seaeañrínþ. Moseso tñíná Gorixo ñwþ ikaxí nuriríná sñáyo eanþpáninþ meá ámayíneyá dñþpimi seaeañrínþ.

⁴ None Kiraisoyá dñþyo dánþ Gorixo nánþ dñþ sñá neaeánarinþ enagi nánþ rarínþinþ.

⁵ “Newaninþone imóninþwápimi dánþ wáf rimeapaxí imóninþwinþ.” wíyaiwinþpaxonemanþ. Wáf rimeapaxí imóninþwápi, ayþ Gorixo neaimixinþpimi dánþinþ e imóninþwinþ.

⁶ O ámi sinþ bi “E niseaiimfárinþ.” níriri réroárinþþpi wáf nurimeipaxí imónírrixinþri neaimixinþrinþ. Sinþ réroárinþþpi api áma ñwþ ikaxí eáninþpimi nixídñinþpimi dánþ onixídñpoyinþri réroárinþþpimanþ. Kwíyþpi nipemeámþ neawarinþpimi dánþ onixídñpoyinþri réroárinþþpirínþ. Ñwþ ikaxí eáninþpimi áma “Xixeni oxídaneyi.” niyaiwiro aí apimi wiaíkiarigfa enagi nánþ pemixarinþrinþ. E nerþ aí xegí kwíyþpi ámayo dñþ nýimínþpi sñx umímoarinþ enagi nánþ xwýtá sinþ réroárinþþpi nánþ wáf nurimeipaxí imónírrixinþri neaimixinþrinþ.

Sinþ réroárinþþpi xámi réroárinþþpimi seáyí e wimóninþ nánþrinþ.

⁷ Gorixo xegí ñwþ ikaxþpi sñá piáráyo akirenþ nþperþ ninþwirárinþ Isirerþyo minþ wíáná wáf

xíto píripírí neri ókímíxarínípi eni sínáni wimóníniginí. Apí Mosesomi wíá wókímíxaná oyá símímaní xwínfá eaníniginí. Xwínfá o eanípi awayini awayini neayípoáa warínagí aí axíná síní ení tñní xwínfá eaarínagí nání aríowa sínwí mímíní winarínagí nání sínwí míwínípxí imónagíáríní. Nwí ikaxí eáníní apí, áamá pemíxaríní imónínípi uráraná Goríxoyá wíá píripírí neri ókímíxarínípi tñní eni sínáni imóníní enagí nání

8 “Xwíyíá síní re réroáríníní ‘Kwíyípi ámaéne ananí níneaíní díní níyímíní tñnwaéne neaimíxípxíríní.’ rínínípi nwí ikaxí eánínípmí wíarí nímúrorí wíá mókímíxípxí imóníní.” ríseaimónaríní?

9 Xámí réroárínínípi —Apímí dání áamá anínípxí nání xwíyíá meárínarígápxíríní. Apí awíaxí imónagí aiwí síní réroárínínípi —Apímí dání Goríxo “Áamá wé rónígíáyíríní.” rárínfá nání imónínípxíríní. Apí xámí réroárínínípmí seáyí e níwimónírí aga awíaxí imóníní.

10 Re rípxíríní, “Xámí réroárínínípi awíaxí aiwí síní réroárínínípi sogwíyo uyíwí míxároáná peá unarínípa peá umíxíní enagí nání ríxa supíkínarínagíníní imónínípxíríní.” rípxíríní.

11 Ayí rípi nání e rípxíríní. Xwíyíá xámí réroárínínípi —Apí opínagwíá neayípoáa warínípxíní imónínípxíríní. Apí awíaxí imónagí aiwí xwíyíá síní réroárínínípi —Apí yaxwí míréroáríní aníní réroárínínípxíríní. Apí awíaxí nímónírí xámí imónínípmí aga wíarí seáyí e

múrónin# enagi nán# rarin#.

¹² None “Xwiyá s#n# réroárin#n#p# wí neayipoáa unfa menin#.” niyaiwirane din# s#n# neaeán#agi nán# wáf n#r#meranéná ayá igig# bi mé r#mearin#wárin#.

¹³ None Moseso yag#pa wí yarin#wáonemani#. O re yagorin#. Xeg# s#m#man#yo dán# xw#n#á ean#p# neayipoáa war#ná g# Isireriy# s#n#w# m#nan#pa oépayin#ri s#m#man#yo rap#rap# ax#m#ó bi t#n# rit# inag#rin#.

¹⁴ E seararin#agi aiwi wig# din# wak#s# inag#árin#. Ai s#á riyi t#n# e nán# gín# gín# xwiyá xám# réroárin#n#p# fá uroíaná rap#rap# ax#m#ó ax#p# t#n#n#n# wig# din#yo sin# ikwar#moárin#n#. Ay# rip# nán# wig# din#yo sin# ikwár#moárin#n#. Ámá Kiraiso t#n# nawín# nikárin#r#n#p#imi dán# rap#rap# ax#m#óp# Gor#xo yíp#moarin#r#rin#.

¹⁵ E ner# aí g# Isireriy# gín# gín# eníná dán# s#á riyi t#n# e nán# n#w# ikax# Moseso ean#p# fá n#ror#ná rap#rap# ax#m#ó bi sin# wig# din#yo ikwar#moárin#n#.

¹⁶ Sin# wig# din#yo ikwar#moárin#n#agi aiwi Ámináo tfámin# nik#n#món#ri din# niw#kw#ror#náy#, rap#rap# wig# din#yo ikwar#moárin#n#p#n#n# yíp#mónar#g#árin#.

¹⁷ Áminá tfámin# kin#món#p#r#fo, ay# Gor#xoyá kwíy#p#rin#. O xwiyá s#n# n#réroárin#ná kwíy# ap# nán# réroárin#rin#. Ámináo yá kwíy# ap# ámá g#yo niwáin#r#náy#, ay# n#w# ikax# eán#n#p#imi dán# áxenwar# min#g#áy# imón#pax#rin#.

¹⁸ Ay#nán# Ámináomi din# w#kw#roarin#wá n#nenen# x#o imón#n#p# nán# siwán#n#

nîwinîranená negí sîmîmanî rîtf bi minîñagî nânî wía Ámináo ónarîñîpî negí sîmîmanîyo dánî xwîñfánîñî weámîxarîñîrîñî. E nerîná nene wía xfo seáyî e nimónîrî ónarîñîpî tîñî xîxenî imónanîwá nânî wía ámî bi ámî bi nógánîñî warîñwîñî. Ámináo ayí kwíyîpîrîñî. Apimî dánî xfo imónîñîpîñîñî nimóga warîñwîñî.

4

“Wáf urarîñwápîmî dánî Gorîxo wía wókímîxarîñîrîñî.” urîñî nânîrîñî.

¹ Ayînânî Gorîxo wá nîneawianîrîñîpîmî dánî xfo imónîñîpî nânî ámáyo sîwánîñî winîwanîgîñîrî nearîpeáagî nânî sîñî anîñî ayá ría neawearîñî.

² E nerî aí ámá ayá neainîñîgîñîrî ínîmî yarîgîápi wí “Ananî oyaneyî.” rarîñwámanî. Ináyîñîñî nimónîrî yapî owiepîsaneyîñîrî wí yarîñwámanî. Xwíyíá Gorîxoyápi enî nîrîranená naíroayîrî nerî rarîñwámanî. Api apî mepa nerane sa xwíyíá nepaxîñî imónîñîpî sîñánî wía rókiamoarîñagwî ámá e sîñwí nîneanîróná “Awa apánî yarîñoî.” neaiawipîrîa nânî Gorîxoyá sîñwí neanîñe dánî e yarîñwárîñî.

³ Xwíyíá yayí neainarîñî none wáf urarîñwápî rîtîñîñî nîwinîrînáyî, sa ámá anînanîro yarîgîáyo rîtîñîñî winarîñîrîñî.

⁴ Ayí rîpî nânî rîtîñîñî winarîñîrîñî. Xwíyíá Kiraiso —O pí pí Gorîxo imónîñîpî tîñî xîxenî axîpî imónîñîrîñî. Xwíyíá o wá nîneawianîrî seáyî e imónîñî neaiñîpî wía neaókímîxarîñîrîñî. Xwíyíá yayí neainarîñî apî nânîpî ámá Kiraisomî

d̄iŋf̄ m̄iwikw̄ró an̄nan̄iro nán̄i yar̄iḡáyo w̄á m̄wókím̄ix̄ipa oen̄r̄i wiḡf̄ ŋw̄á imón̄iŋo —O, aȳf̄ obor̄in̄i. O d̄iŋf̄ p̄r̄ip̄r̄f̄ win̄f̄ en̄aḡi nán̄i xw̄iȳá ap̄i rit̄f̄n̄iŋf̄ winar̄iŋf̄r̄in̄i.

⁵ None w̄áf̄ nur̄iranén̄á newan̄iŋone seáȳf̄ e oimón̄aneȳin̄r̄i nán̄i w̄áf̄ urar̄iŋwáman̄i. Jisasi Kiraiso nán̄i “Neḡf̄ Ám̄ináor̄in̄i.” ur̄irane none nán̄i “Jisasomi x̄f̄dar̄iŋwá en̄aḡi nán̄i seḡf̄ s̄enáíwanén̄iŋf̄ nimón̄irane om̄iŋf̄ seaiiar̄iŋwáone imón̄iŋwin̄i.” ur̄irane yar̄iŋwár̄in̄i.

⁶ Aȳf̄ rip̄i nán̄i e yar̄iŋwár̄in̄i. Gor̄ixo —O am̄ip̄i n̄f̄n̄i iwam̄f̄ó nim̄ix̄ir̄iná “S̄f̄á ȳik̄iár̄iŋf̄p̄i w̄á oón̄in̄i.” r̄iŋor̄in̄i. Rip̄i yar̄iŋo, aȳf̄ en̄ axor̄in̄i. O wá n̄i neawian̄r̄i seáȳf̄ e neaiiŋf̄p̄i —Ap̄i Kiraisoȳá s̄m̄iman̄f̄yo dán̄i xw̄in̄f̄án̄iŋf̄ neaeám̄xar̄iŋf̄p̄ir̄in̄i. Ap̄i nán̄i nij̄f̄á oimón̄f̄poȳin̄r̄i neḡf̄ d̄iŋf̄yo w̄á neaókím̄ix̄iŋf̄r̄in̄i. E neaiiŋo, aȳf̄ axo en̄aḡi nán̄i rar̄iŋin̄i.

“X̄ean̄iŋf̄ neaímeaar̄iŋaḡi aí w̄áf̄ ran̄i nán̄i sin̄i aȳá r̄f̄á neawear̄in̄i.” ur̄iŋf̄ nán̄ir̄in̄i.

⁷ W̄áf̄ nur̄imeí̄r̄ix̄in̄r̄i near̄f̄pean̄f̄p̄i, aȳf̄ aȳá t̄f̄iŋf̄p̄in̄iŋf̄ imón̄iŋf̄p̄ir̄in̄i. Ap̄i t̄f̄iŋwáone en̄f̄ meán̄f̄ xwár̄f̄á s̄ix̄f̄ xw̄á t̄f̄n̄i im̄ix̄in̄iŋf̄n̄iŋf̄ nimón̄irane sam̄iŋf̄ imón̄iŋwáoner̄in̄i. Ámá ar̄f̄á n̄i neairón̄á re yaiwip̄r̄i nán̄i e imón̄iŋwáoner̄in̄i, “En̄f̄ eán̄iŋf̄ seáȳf̄ e imón̄iŋf̄ xw̄iȳá yaȳf̄ neainar̄iŋf̄pim̄i dán̄i neaímeá̄p̄i w̄áf̄ r̄imear̄iḡf̄áwayáman̄i. Sa Gor̄ixoȳar̄in̄i.” yaiwip̄r̄i nán̄i sam̄iŋf̄ e imón̄iŋwáoner̄in̄i.

8 Xeaniŋí xixegíni neaikáraríŋagi aiwí sumíníŋí imóniŋwáonemani. Wainá neaímeáípi nání ududí neainaríŋagi aiwí negí diŋí aniŋí niyoámiga mineaunonerini.

9 Ámá wí mîxí neaxídwáríagí aiwí Goríxo wí neaiepisamoaríŋonemani. Iwaní nîneaearí neatíagí aiwí aniŋí eaníramorí wearíŋwáonemani.

10 Íníná wáí nîrímeranéná rîpi niyaiwirane yaríŋwáonerini, “Negí Jisasomî pikigíápa none enî nîneapîkirínáyí, ananírini.” niyaiwirane yaríŋwáonerini. Ámá yí none e yaríŋagwî síŋwí nîneaníróná “Jisaso nîperí aiwí ámî síŋí nimónírî ŋweaŋagi nání ríá yaríŋoi?” yaiwipírî nání apî e yaríŋwáonerini.

11 Íníná xwíá tíyo amî gîmî nemeranéná Jisasomî xídaríŋwáone eŋagi nání yoí mayí nimónírane emearíŋwárini. Ámá yí wará pepaxí tîŋí imóniŋwáone yoí mayí nimónírî yaríŋagwî nîneaníróná “Jisaso ámî síŋí nimónírî aŋínamî ŋweaŋagi nání ríá yaríŋoi?” yaiwipírî nání e nimónírî emearíŋwárini.

12 Ayínánî rîpi rîpaxírini, “None wáí nîrímeranéná nîneaxeanípaxí imóniŋwáonerini. E nerî aí e imóniŋwápimî dánî seyíné ríxa diŋí niyimíŋí tígíáyíné imóniŋoi.” rîpaxírini.

13 Ámá wo, Bîkwíyo dánî “Nionî Goríxomî diŋí nîwîkwírorî nánî ámayo uríŋanigini.” riníŋo diŋí wîkwíroagípa none enî axípi e wîkwíroaríŋwáonerini. Ayínánî Jisasomî diŋí nîwîkwírorane nánî xwíyíá yayí neainaríŋípi

ámáyo wáf urariṅwárin̄i.

14 Nijfá re imóniṅagwi nán̄i wáf urariṅwárin̄i. Áminá Jisaso xwárípáyo dán̄i owiáþ̄n̄imean̄ri s̄iṅf̄ wim̄ixiṅo none en̄i x̄om̄i s̄iṅf̄ wim̄ixiṅf̄pa ax̄ip̄i s̄iṅf̄ n̄ineaim̄ix̄iri seȳné t̄n̄i naw̄in̄i gw̄iaum̄ n̄ineair̄i Jisaso t̄iṅf̄ e neawárin̄f̄arin̄i. Nijfá e imóniṅagwi nán̄i wáf urariṅwárin̄i.

15 Ayf̄ seȳné nan̄f̄ oseaiianeȳn̄ri nán̄i yoḡ mayf̄ imónirane neaxean̄pax̄ imónirane yar̄iṅwárin̄i. Ámá Gor̄xoyá x̄o wá n̄iwian̄riṅf̄pimi dán̄i sayá nimóga nuróná ayf̄ om̄i yayf̄ ayá wí n̄wiéra war̄iḡf̄apimi dán̄i “Gor̄xo seáȳ e imóniṅor̄f̄an̄i?” wīaiwipax̄ imón̄w̄in̄iḡin̄ri yoḡ mayf̄ imónirane neaxean̄pax̄ imónirane yar̄iṅwárin̄i.

“An̄f̄nam̄i dán̄i neaímean̄f̄ap̄i s̄m̄iman̄f̄ e n̄it̄in̄irane nán̄i diṅf̄ six̄f̄ in̄ariṅwárin̄i.” ur̄iṅf̄ nán̄ir̄in̄i.

16 None ap̄i nán̄i diṅf̄ n̄imorane nán̄i Kiraiso nán̄i wáf uran̄i nán̄i sin̄i ayá r̄f̄a neawear̄in̄i. Neḡf̄ waráþ̄i xean̄iṅf̄ neaímeaar̄iṅf̄pimi dán̄i r̄ixa sip̄i nimóga war̄iṅagi aí diṅf̄p̄in̄i s̄f̄a ayf̄ ayo s̄iṅf̄ b̄i six̄f̄ in̄ariṅf̄rin̄i.

17 Ayf̄ r̄ip̄i nán̄i s̄f̄a ayf̄ ayo neḡf̄ diṅf̄p̄i s̄iṅf̄ b̄i six̄f̄ in̄ariṅf̄rin̄i. Xean̄iṅf̄ agwi r̄iná neaímeáf̄pimi xwámám̄ n̄iwiera úwáyf̄ nán̄i Gor̄xo yeáyf̄ n̄ineayim̄ixemear̄iná seáȳ e imóniṅf̄p̄i neaiin̄f̄arin̄i. Ap̄i nán̄i diṅf̄ n̄imoran̄ená “Xean̄iṅf̄ none neaímeaar̄iṅf̄p̄i ax̄iná ná b̄in̄in̄iṅf̄ neaímeari on̄imiáþ̄ián̄iṅf̄ neaímeari yar̄iṅf̄r̄f̄an̄i?” n̄iyaiwirane peayf̄ wianariṅwárin̄i. “Sa sip̄i agwi r̄iná

neaímeaar+ñþi nán+ ð+ñþ arfá ikeamopaxþþi tñ+ xixen+ Gor+xo nanþ neaiinþáman+. Ám+ wiárþ imón+ñþ þi tñ+ neaiinþár+ñ+. ” yaiwiar+ñwár+ñ+.

¹⁸ Ayþ siþi agwi ríná neaímeaar+ñþþi —Ap+ s+ñwþ tñ+ s+ñwþ w+ñ+þaxþ imón+ñþþir+ñ+. Apim+ s+ñwþ n+ñw+ñ+ranená e yaiwiar+ñwáman+. Amþþi rþwþyo Gor+xo yeáyþ n+ñeayim+ñemearþná neaímeañþþi —Ap+ agwi nene s+ñwþ tñ+ s+ñwþ w+ñ+þaxþ mimón+ñþþir+ñ+. Ap+ sþm+manþ e ñ+ñ+ñ+ñ+ñá e yaiwiar+ñwár+ñ+. Ayþ rþþi nán+ rar+ñþ+ñ+. S+ñwþ tñ+ agwi ríná w+ñar+ñwáþi an+ñþ marþáþ þi on+miáþi imón+ñþár+ñ+. E ner+ aí agwi ríná s+ñwþ tñ+ m+ñw+ñar+ñwáþi íníná an+ñþ imón+ñþá eñag+ nán+ rar+ñþ+ñ+.

5

“Wará s+ñþ imónanþwáþi nán+ ð+ñþ n+ñmor+ñþþim+ ðán+ ð+ñþ s+ñþ ínar+ñwár+ñ+.” ur+ñþ nán+ñ+ñ+.

¹ Nene ñþþá re imón+ñagwi nán+ rþwþyo neaímeañþþi sþm+manþ e ñ+ñ+ñw+ñ+. Xwþá tþyo ñ+ñwearanená senþá anþyo ñweaar+ñwáþi —Ayþ negþ waráþi nán+ rar+ñþ+ñ+. Ñþperane negþ waráþi r+xa ñþþ+ñeamioar+ñ+ñþ nerþná negþ ð+ñþþi s+ñþ ínánþwá nán+ anþ Gor+xo neaim+ñ+ñ+ñþ w+ñwán+ñþ imón+ñ+. Wará ap+ ámá im+ñ+ñþáman+. Gor+xo im+ñ+ñþ eañag+ nán+ anþñam+ íníná an+ñþ minþ imón+ñþár+ñ+.

² Wará agwi ríná negþ ð+ñþþi s+ñþ ín+ñwáþim+ s+ñþ s+ñþ ñ+ñ+ñane xwþá tþyo ñ+ñwearanená wará s+ñþ anþñam+ imón+ñþ negþ ð+ñþþi s+ñþ

wínan+fwápimi owínaney+niri nán+ yey+nin+
nirirane nweanwin+.

³ Wará sin+ipimi neg+ din+ipi six+ niwín+ranená
wará may+ nimón+irane din+ipini min+weapa
yan+fwá enagi nán+ apimi six+ owínaney+niri
yey+nin+ rari+nwárin+.

⁴ Wará agwi din+ six+ in+nwápimi sin+
nín+ranená wará san+ neaunar+nagi nán+
yey+nin+ rari+nwárin+. Din+ipini nimón+ri
onweaney+niri mirar+nwin+. Ay+ wará niy+min+
imón+n+ipi ni+pepax+ imón+n+ipimi rit+ en+ nán+
wará an+nami imón+n+ipimi six+ niwín+irane
onweaney+niri yey+nin+ rari+nwárin+.

⁵ Wará sin+ipimi six+ wínan+fwá nán+
neaip+imojo, ay+ Gor+xorini+. O “Wará sin+ipimi
six+ wínan+fwá nán+ r+xa neaip+moárin+ener+ani+?”
oyaiwí+poy+niri xeg+ kwíy+ipi ni+neaiap+ri
ikiy+nin+ neaiárin+rini+.

⁶ Ay+nán+ pí pí xean+n+ neaímeaar+nagi
aiwi din+ e ni+mor+n+ipimi dán+ din+ six+ níga
war+nwárin+. Nene nij+árini+. Sin+ wará xw+á
tíyo ni+nwear+ná imón+nwápimi six+ nín+ranená
Ámináo tin+ e min+weanwin+.

⁷ Omi neg+ sin+w+ tí tin+ sin+w+ niwín+ri+n+ipimi
dán+ bi en+ six+ nín+irane mé sa din+
niw+kwíror+n+ipimi dán+ en+ six+ nín+irane
yar+nagwi nán+ rari+nini+.

⁸ “Sin+ wará ur+ epax+ imón+n+ r+ipimi din+
six+ niwín+irane wá+ ran+fwá nán+ din+ six+
in+nwin+.” ni+sear+ri aí neg+ din+ipi wará r+ipimi
dán+ niyoám+iga nuri Ámináo tin+ e onwean+ri aga
neaimón+arin+rini+.

9 Ayináni xfo tñf e ñweaaníwáínáraní, siní xfo tñí mññweá xwáá tño nññwearanénáraní, “E éwaníginí.” yaiwiarñwápi, ayí rñpñrñnñ, “Xfo yayí winñpaxí imónññpñnñ éwaníginí.”

10 Ayí rñpñ nánñ e yaiwiarñwárñnñ. Ki-raiso áamá nñyonñ sññwí mí ómómñximí nerñná nñnenenñ enñ sññwí mí ómómñximí neainfá enagñ nánñ xfoyá sñmñmanñ tññf e dánñ éf roanñwárñnñ. Xwáá tño nññwearñná winñ wine nanñ imónññpñranñ, sñpñ imónññpñranñ, enwápi tññf xixenñ pñrf neamamonfá enagñ nánñ sinñ xwáá tño nññwearanéná “Xfo yayí winñpaxñpñ éwaníginí.” yaiwiarñwárñnñ.

“Áamá sññññññ imónññwñññ.” urññf nánñrñññ.

11 Nene “Ámñná Jisaso sññwí mí ómómñximí neainfárñññ.” nñyaiwirñ nñjñá e nimónñrane nánñ wáyí neainarññrñññ. Ayinánñ áamá nñkññmónñro omñ ñññf owñkwñrópoyññrñ wáf nurñmeranéná pñránññf arñáyo nurémóa warññwárñññ. Gorñxoyá sññwñyo dánñ rñxa sññánñ piaumñmí inññagwñ nánñ o none yarññwá nñpñññ nánñ xixenñ nñjñá imónñññ. Seyñné enñ none nánñ ñññf nñmoróná re oneaiaiwñpoyññrñ ñññf wikwñmonñwñññ, “Porowa ñññf inñmñ nñkwñrónñmáná mñyarñgñárñññ. Wigñ yarñgñápi wí inñmñ mimónñf nñpñññ sññánñ piaumñmí rñá inñññ?” oneaiaiwñpoyññrñ ñññf wikwñmonñwñññ.

12 None e searñagwñ nánñ “Porowa rñxa api mimónñgñáwa enagñ nánñ ámñ weyñ mearñnarññoi.” rñseaimónarñññ? Oweoi, wí e mñyarññwñññ. Sa seyñné none yarññwápi nánñ

ríxa nijfá xixenì nimónimáná ripì oépayinìrì searariḡwinì. Seyíné áamá wí t́nì —Áamá siḡwí manigé dánì yarigfápi nánì dḡḡf mamó sa áamá siḡwí anigé dáninì yarigfápi nánì “Nanḡ imónigfáyírinì.” moarigfáyírinì. Seyíné áamá dḡḡf e moarigfáyí t́nì xwíyíá nḡriníroná none mḡxí nḡneameakíníro wa none nánì xerḡwí rarigfápi oyanḡpoyinìrì searariḡwinì.

13 Áamá wí “Porowa majimajfá nikáriníro yarigfáwarinì.” rarigfápi “Ayí neparinì.” niseaimónírfnáyí, re yaiwífríxinì, “Sa Goríxomí oxídaneyinìrì nero nánì e ríá imóniḡoi?” yaiwífríxinì. “Porowa dḡḡf píranḡḡf íá nḡxírímáná yaríḡoi.” niseaimónírfnáyí, “Awa nene arírá neaipírfá nánì e ríá imóniḡoi?” yaiwífríxinì.

14 Pípi nánì dḡḡf nḡmoríḡḡpimí dánì nḡpíreánirì yaríḡwámanì. Kiraiso wá nḡneawianirì neaiḡḡḡpí náninì dḡḡf nḡmoríḡḡpimí dánì nḡpíreánirì xámi sípí néra wagwápi ṕnì nḡwiárinì yaríḡwárinì. O nḡperfíná áamá ńnì nánì wayfá penḡ eḡagí nánì dḡḡf re yaiwiárinḡwinì, “Apimí dánì áamá ńnì nḡperfínḡḡf ríá egfawixinì?” yaiwiárinḡwinì.

15 Ayí áamá dḡḡf nḡyimḡḡḡpí t́gíáyí wiwanḡḡyíf náninì dḡḡf nḡmóníro nḡmeníro mé arírá winfá nánì nḡpémáná ámi wiápnḡmeaḡo xfo náninì dḡḡf nḡmoro éfríxinirì áamá ńnì nánì wayfá penḡinḡḡḡ.

16 Ayínánì Jisasomí dḡḡf wíkwíronḡwá ríná dánì áamá womí siḡwí mí nḡwómíxírane “E imóniḡorfani?” nḡwiaiwírfíná waráriminì siḡwí nḡwinírane mí wómíxaríḡwámanì. Ayí neparinì.

Xámi none Kiraisomi siŋwí mí niwóm+xiranená warárimini siŋwí niwinirane “Niþikwini meŋorini.” niwiaiwirane aí agwi sini wí e siŋwí mí niwóm+xirane yaiwiarinwámani.

17 Ámá go go Kiraiso tñni nawíni nikáriniríná ámá siŋí wóninŋí imóninŋoí. Ai, e nimóniríná sipí xámi imónagþí ríxa nanínirí siŋí bi imóninŋoí.

“Ámá nñni ámi xóo tñni gwiaumí inipþri nání wimixinþri.” urinþri nánirini.

18 Ámá siŋí imóninwápi nání míkí ikiŋo, ayí Goríxorini. O Kiraiso neaiinþimi dání niyopiýárimáná xóomi símí tñni wiarinwaéne ámi ámá xóoyá imónani nání neaimxinþri. E nerí none ení ámayo áwanŋí re urimeaanfwa nání, “Ámá sini xóomi símí tñni wiarigáyiné ámi ámá xóoyá imónipþri nání ríxa seaimxinþri.” Áwanŋí e urimeaanfwa nání nearipeanþri.

19 Nioní seararinþi, ayí riþirini. Goríxo xegí xewaxo Kiraiso neaiinþimi dání ámá nñni ámi xóo tñni nawíni imónirixinirí neaiminirí yarini. Nene wiaíkinwápi sini diŋí íá m+xirí ríxa yokwarimí ni-neaiiri nání peá moní. Api nerí none ení wáí nurimeranéná xwiýá re rininþi, “Goríxo ríxa neaiinþimi dání ámi xóo tñni nawíni imónipaxirini.” rininþi urírixinirí nearipeanþri.

20 Ayináni none xwiýá Kiraiso yanŋí neaiapowarinþi wuriyarinwáonerini. Noneyá manýyo dání uraríná Goríxo xewaninŋo eininŋí urarinþri. Ámayo Kiraiso nání rixinŋí

re wuriyarinwáriní, “Gorixomi símf tñní wiarigfáyíné áamá xfo tñní ananí gwiaumf inaní nání xe oneaimixiníri sinwí wínípoi.” wuriyarinwáriní.

²¹ Ayí rípi nání e wuriyarinwáriní. O íwí bī meño aí Gorixo none o tñní nikárininípimi dání áamá xfo “Wé rónigfáyíriní.” rárinfáyí imónírixiníri omí negí íwí yarinwápi ninwíraríri íwí yariní wóniní nīwimixiri xe opikípoiiníri sinwí wíniníniginí.

6

Wáf wurimeiarigfáwami wímeaarinípi nániríní.

¹ Áamá xfo tñní nawíní gwiaumf inípirí nání o tñní nawíní yarinwáone enagwí nání ení rirémixí nīseairíri rípi osearaneyí, “Gorixo wá seawianiníyíné xe suríma oneaímeaníri mepaní.” osearaneyí.

² Ayí Bīkwíyo rípi nīriníri eáninagí nání seararinwíní, “Gorixoní rixiní seyíné nīrarigfápi arfá seaipaxíná ríxa arfá seinaniginí. Sfá ámányíné yeáyí seayimixemeámfa nání imónáná ríxa arírá seinaniginí.” Apí Bīkwíyo nīriníri eáninagí nání píraniní arfá ókiarí nīmónípoi. Gorixo arfá neaipaxíná, ayí rínáriní. Sfá o yeáyí neayimixemeanfa nání imóniníyi, ayí riyiríní. Ayínání “Gorixo wá nīneawianíri neainípi xe suríma oneaímeaníri mepaní.” seararinwíní.

³ Wáf wurimeiarinwáone nemeranéná negí yarinwápi nání xwíyá mīneamearipaxí

oimónaneyiniri áamá none yarinqagwi siŋwí nĩneaniróná óreámioapaxí imóninĩpi bi yarinqagwi siŋwí minēanipa oépoyiniri aninĩ minĩ yarinqwárinĩ.

⁴ Pí pí neranéná “Áamá awa Gorixomi xináiwáninĩ nimóniro píráninĩ omĩnĩ wiiarigíáwarĩani?” oneaiaiwípoyiniri yarinqwárinĩ. E neranéná pí pí xeaninĩ neaímeápi xwámámĩ wirane aninĩ neainipaxí imóninĩ neaímeaarĩnĩpi xwámámĩ wirane dĩnĩ ríá neawepaxí imóninĩpi xwámámĩ wirane yarinqwárinĩ.

⁵ Iwanĩ neamépearĩnāranĩ, gwí anĩyo neanwiráranĩnāranĩ, sipí owikáripoyiniri sĩmĩráxwĩró yarigíáyí ikwĩkwierĩ ninĩro neaiarĩnāranĩ, xwámámĩ wiarinqwárinĩ. Omĩnĩ aninĩ minĩ okinĩ tĩnĩ erane enwáonerinĩ. Si rorane agwĩnĩ erane enwáonerinĩ.

⁶ None nānĩ “Awa Gorixomi xináiwáninĩ nimóniro píráninĩ omĩnĩ yarigíáwarĩani?” oneaiaiwípoyiniri ripĩ enĩ yarinqwárinĩ. Íkwĩráĩnāninĩ nimóniri erane nepaxĩnĩpi nānĩ nijíá imónirane saninĩ imónirane wá nĩwumixirane arĩrá wirane Gorixoyá kwíyĩ neaainĩpimi dānĩ erane mimónĩ imóninĩpi mĩwíwapĩyĩ áamáyo nepa dĩnĩ sipí nĩwirane erane

⁷ xwĩyíá nepaxinĩ imóninĩpi yanĩ urĩrane enĩ eāninĩ Gorixō neaimixĩpimi dānĩ erane yarinqwárinĩ. Áamá mĩxĩ nānĩ imóninĩpi íá xĩrarigíāpa none nemeranéná wé róninĩ yarinqwāpi wíá tĩnanĩwá nānĩ wé onamĩnú tĩnĩ íá xĩrirane xixe mĩxĩ wianĩwá nānĩ wé náú tĩnĩ

íá xirirane yarĩṅwáonerĩnĩ.

⁸ Wí yayí neamero wí paimamí neairo neaiarĩḡonerĩnĩ. Wí none nánĩ repĩyí nĩwiróná “Sĩpĩ yarĩḡáwarĩnĩ.” urĩro wí “Nanĩ yarĩḡáwarĩnĩ.” urĩro yarĩḡonerĩnĩ. Nepánĩ yarĩṅwáone aiwĩ wí “Yapĩ neaiepīsarĩḡáwarĩnĩ?” neaiaiwiarĩḡárĩnĩ.

⁹ None nánĩ wí “Porowa gowarĩnĩ? ‘Awa nánĩ áamá obaxí nĩjĩá imónĩṅoĩ.’ rĩseaimónarĩnĩ?” rarĩṅagĩa aĩ áamá obaxí none nánĩ nepa nĩjĩá imónĩṅoĩ. None amĩ amĩ nemeranéná yoĩ mayí nimónĩrane aĩ sínĩ ṅweaṅwĩnĩ. Sĩyikĩ neaeaarĩḡone imónĩṅagwĩ aiwĩ sínĩ wí mĩneapĩkĩḡonerĩnĩ.

¹⁰ Íkĩnĩṅí sĩpĩ neaiarĩṅagĩ aiwĩ íníná dĩṅí nĩfá neainarĩṅĩrĩnĩ. “Awa amĩpĩ nánĩ dĩwĩ ikeamónĩḡáwarĩnĩ?” neaiaiwiarĩṅagĩa aĩ none xwĩyĩfá yayí neainarĩṅĩpĩ wáf urarĩná áamá obaxí arĩfá neairĩṅĩpimĩ dánĩ Kiraiso tĩnĩ nawínĩ nikárĩnĩro nánĩ amĩpĩ mĩmúrónĩḡáayĩ yapĩ imónarĩḡárĩnĩ. “Amĩpĩ bĩ fá mĩmaxĩrĩḡáwarĩnĩ.” neaiaiwiarĩṅagĩa aĩ amĩpĩ Kiraiso neaiĩṅĩpĩ bĩ mĩneamúron̄onerĩnĩ.

“Sĩḡánĩ seararĩṅwá eṅagwĩ nánĩ seyĩné enĩ xixenĩ neaiĩpoyĩ.” urĩṅí nánĩrĩnĩ.

¹¹ Korin̄yo ṅweáyĩné, apĩ apĩ nĩseara nuranéná yumí bĩ mĩseai sĩḡánĩ rĩwárĩnĩ. E nĩsearĩranéná seyĩné dĩṅí s̄x̄ seayĩṅwáone s̄wánĩṅ seain̄wárĩnĩ.

¹² None dĩṅí s̄x̄ muyipa oyaneyĩnĩrĩ wí éwáonemani. Sewanĩṅyĩné awamĩ dĩṅí s̄x̄

muyipa oyaneýin̄r̄ éá enagi nán̄ nawín̄ mimón̄ñw̄n̄.

¹³ Ayínán̄ xanon̄ ḡ niaíw̄yo ur̄ipax̄ r̄ip̄ os-ear̄im̄n̄, “X̄ixe oinaneȳ. None ð̄ñ̄ s̄x̄ sea-yar̄ñw̄pa seȳné en̄ neaȳpoȳ.” osear̄im̄n̄.

*“D̄ñ̄ m̄w̄kw̄roḡáȳ t̄ñ̄ gw̄ m̄món̄pan̄.”
ur̄ñ̄ nán̄r̄n̄.*

¹⁴ Jisasom̄ ð̄ñ̄ m̄w̄kw̄roar̄ḡáȳ t̄ñ̄ wiḡ yar̄ḡáp̄ oyaneýin̄r̄ w̄ gw̄ m̄món̄pan̄. Aȳ r̄ip̄ nán̄ searar̄ñ̄n̄. “Ámá wé rón̄ñ̄ imón̄ñ̄p̄n̄ yar̄ḡáȳ t̄ñ̄ man̄ wiaíkiar̄ḡáȳ t̄ñ̄ ax̄p̄n̄ ep̄r̄á nán̄ imón̄pax̄ imón̄n̄.” r̄iseaimón̄ar̄n̄? “Ax̄íná w̄á ón̄r̄ s̄á yin̄r̄ epax̄r̄n̄.” r̄iseaimón̄ar̄n̄?

¹⁵ “Kiraíso t̄ñ̄ Obo t̄ñ̄ ð̄ñ̄ ax̄p̄n̄ x̄r̄ñ̄.” r̄iseaimón̄ar̄n̄? “Kiraísom̄ ð̄ñ̄ w̄kw̄roḡáȳ ð̄ñ̄ moro ð̄ñ̄ m̄w̄kw̄roḡáȳ ð̄ñ̄ moro neróná ax̄p̄ b̄ mopax̄r̄n̄.” r̄iseaimón̄ar̄n̄?

¹⁶ “Gor̄xoyá an̄ ñw̄á —Iwám̄ dán̄ nene yaȳ umear̄ñw̄áiwár̄n̄. Iwá t̄ñ̄ ñw̄á ámá men̄weaar̄ḡáp̄ t̄ñ̄ anan̄ ax̄ e kum̄x̄ar̄ipax̄r̄n̄.” r̄iseaimón̄ar̄n̄? Oweot̄, nene Ñw̄á an̄ñ̄ s̄ñ̄ imón̄ñoyá an̄ ñw̄áiwán̄ñ̄ imón̄ñagw̄ nán̄ w̄ e yaiw̄ipax̄man̄. Nion̄ searar̄ñáp̄ Gor̄xo xewan̄ño r̄ñ̄ r̄ip̄ t̄ñ̄ x̄ixen̄ searar̄ñ̄n̄, “Nion̄ ḡ ámaȳ t̄ñ̄ nawín̄ darón̄m̄ár̄n̄. Nion̄ wiḡ Ñw̄áon̄ imón̄ñáná aȳ ḡ ámaȳ imón̄p̄r̄ár̄n̄.” Ám̄náo e n̄r̄r̄ nán̄

¹⁷ ámá xeḡ imón̄ḡáyo r̄ip̄ en̄ ur̄ñ̄r̄n̄,
“ ‘Ámá Gor̄xon̄ ð̄ñ̄ m̄ñ̄kw̄ró wiḡ ñw̄áyo

xídarigfáyf tíf e dáni nimíxeáminimi xegf bi imónigfáyfne imónfírxini.’ Ámináoni e seararini. ‘Wigf ηwáf imóniηpimi — Apimi dáni piaxf seaeánipaxf imóniηpimirini. Apimi bi onimiá amáf mironf anini wé ía ayímeaénfírxini. Seyíne e nerónáyf, nioni anani seamíminimfáriní.

¹⁸ Nioni segf áponi imóniηáná seyíne gf niaíwí oxoyíne imóniro niaíwí apíxiwayíne imóniro epírfáriní.’ Ámináoni — Nioni eni eánigfá niyoní seáyí e wimóniηáonirini. Nioni e rarini.” Xwiýáf api Bíkwiyo niriní eániηagi nání “Jis-somi diñf miwíkwíroarigfáyf tini wigf yarigfápi oyaneyiní wí gwí mimónipani.” seararini.

7

¹ Negf diñf sixf seayinwayíne, Goríxo negf símimanf e dáninif e nearif enagi nání ámaéne pí pí ayá neadunipaxf yarinwápi, diñf piaxf neaeámixarini, wará piaxf neaeámixarini, níní igfániηf oeáminaneyí. Goríxomi wáyf niwiriniηpimi dáni siyikwí míninwaéne oimónaneyiní wé roárfwanigini.

Koriniyo ηweáyf kinimónigfá enagi nání Poro yayf winiηf nánirini.

² Seyíne none diñf sixf neayípoi. Ayf ripi nání rarini. Segíyí womí aí sipi bi miwikárinwáriní. Segíyí womí sipi bi wikárinwámani. Womí amipi bi íwí urápinwámani.

3 Niont e nitríná “Poroxwiyá neamearimniri rarini.” riseaimónarin? Oweot, niont rixa re searárárin, “None dñf sixf ayá wí seayinwáone enagi nán seyíné péánáyf, none eni ntepepaxf neainfárin. Seyíné siní nweanáná none eni siní nweapaxf neaimóninfárin.” searárá enagi nán wí e seaimónipaxfmaní.

4 Seyíné xámi searínápi xfidiprífa nán bí onimiápi marfái, aga dñf ayá wí sfjá neánarin. Seyíné nán mxf nseameakfníná eni ayá wí seameakfnarin. Xeaníñf nñi none neaímeáfmí seyíné nán dñf nimorínfpmí dání awayini ikñwfníñf nmirinri dñf ayá wí níá ninarínfí.

5 None añf Tirowasíyo pñi niwiárimí nipuri Masedonia píopenisíyo ntrémómáná aí kikiá nweapaxf bí mneaímeá rípi rípi oyaneyfnri éwáyf sipíní sipíní neaímeaarfná áamá wí tñi xwiyá ximiximf ninri ntrínirane negf xwioxíyo dání wáyf neainri yarínagwí aiwí

6 Goríxo —O áamá rixa yopa nimegínríñfpmí dání dñf sixf mínigfáyo mñf ikñwfníñf umírarínorini. O Taitaso ámi neaímeáfpímí dání mñf ikñwfníñf neamírníñfí.

7 Taitaso neaímeáfpímí dánini Goríxo mñf ikñwfníñf neamírníñfmaní. Seyíné omí numímñiro mñf ikñwí umírigfápi nán repíyf nneairfná apímí dání eni Goríxo ikñwfníñf neamírníñfí. Taitaso repíyf nneairfná seyíné Poroní ámi sfñwí nananíro nán íkñíñf sipí seaiarínfpi nán repíyf neairí “Negf

nipikwini miyarinwápimi dani Poromi ayá ríá wimoarinwini?” niyaiwiro nani nwa eaarigíápi nani repiyí neairi Poroní aríá nianiro nani sini ayá ríá seawearinípi nani repiyí neairi ení enagi nani ámi aga yayí seáyimi dani bi tñni nininiginí.

⁸ Payí xámi nioni neari seamónapiána íá nroróna aga diní sipí seainí enagi aiwi “Nioni ana pí nani neari wiowárináraní?” niyaiwiri diní sipí ninímaní. E nerí aí seyíné íá nroróna axínani diní sipí seainarinagi sinwí niseaniríná nioni ení diní sipí bi onímiápi nininiginí.

⁹ E nerí aí agwi nioni yayí ninarini. Seyíné diní sipí seaípi nani yayí mininí ayí diní sipí seaípimi dani segí sipí yarigíápi ríwímini mamóíá enagi nani yayí ninarini. Seyíné diní sipí niseairíná ayí Goríxo seaimíxarinípi tñni xixení seaí enagi nani xwíyíá none searíwápimi dani wí xwíríá miseaikíxéwá enagi nani rarinini.

¹⁰ Ayí rípi nani seararinini. Ámá diní sipí Goríxo wimíxarinípi tñni xixení níwiríná apimi dani wigí sipí yarigíápi ríwímini mamóarigíáraní. E neróna diní sipí api Goríxo yeáyí uyimíxemeaníá nani nipemeámi wariní enagi nani ámi diní sipí níwirí “Pí nani e ríá yarinini?” yaiwinípaxímaní. E nerí aí Goríxo wimíxarinípi tñni xixení maríáí, ámá wigí diníyo dani diní sipí níwiríná ayí wiwaniníyí anínipíríá nani nipemeámi wariní enagi nani rarinini.

¹¹ Ai diní sipí seaí gí payí eanápimi dani Goríxo seaimíxíípi, api seyíné diní

pírán+ήf n+imoro am+ípí nan+í x+ixeg+ín+í ep+ír+ípí seaim+x+í+r+ín+í. Apim+í dán+í Gor+ixo an+ín+í s+ím+ir+ír+í sea+íáná s+ípí éoyá xw+iy+íá+ípí m+íneax+ín+ípa oen+ír+í apax+í mé pírán+ήf im+x+ig+íawix+ín+í. Apim+í dán+í en+í n+íp+ikw+ín+í m+íyar+ig+íá+ípí nán+í wik+í ón+ín+ig+íawix+ín+í. Apim+í dán+í en+í Gor+ixo nán+í wáy+í seain+ή+ín+ig+ín+í. Apim+í dán+í en+í none ám+í s+ήw+í nanan+íro nán+í ik+ín+ήf s+ípí seain+ή+ín+ig+ín+í. Apim+í dán+í en+í nion+í sear+íá+ípí x+íd+íp+ír+í nán+í d+ín+í r+íá seawe+ή+ín+ig+ín+í. Apim+í dán+í en+í s+ípí yar+ig+íáyo s+iyik+í ureaan+í nán+í oimónaney+ín+íro eg+íawix+ín+í. Sey+íné ap+í ap+í néra ú+íá+ípim+í dán+í s+íwá rén+ήf neain+ig+íawix+ín+í. S+ípí é+í Poro near+íó nán+í nene wí ayá m+ín+í m+ín+í m+ínearoar+ín+ín+í. S+íwá én+ήf neain+ig+íawix+ín+í.

¹² Ay+ínán+í áwan+í r+íp+í osear+ím+ín+í. Nion+í near+í n+íseamónap+ír+íná s+ípí éo nán+í d+ín+í n+ímori+ pay+í ana near+í mónap+ήáman+í. S+ípí wikár+íó nán+í en+í d+ín+í n+ímori+ near+í mónap+ήáman+í. Ay+í sey+íné Gor+ixoyá s+ήw+í t+ín+í e dán+í re yaiwin+í+r+ix+ín+ír+í near+í mónap+ήár+ín+í, “Ay+í nepar+ín+í. Porowa near+ig+íá+ípim+í pírán+ήf x+ídan+íwá nán+í nene s+ín+í d+ín+í r+íá neawear+ín+í.” yaiwin+í+r+ix+ín+ír+í pay+í ana near+í mónap+ήár+ín+í.

¹³ Sey+íné r+íxa x+íxen+í e yaiwin+íá enagi+ nán+í none r+íxa pírán+ήf m+ín+í ik+ήw+ín+ήf m+írár+ín+íwár+ín+í.

M+ín+í ik+ήw+ín+í m+írár+ín+íwáman+í. D+ín+í níá en+í neain+í+r+ín+í. Sey+íné n+iy+ínén+í Taitasom+í numím+ín+ír+ín+ípim+í dán+í d+ín+í s+íx+í umímog+íá enagi+ nán+í o yay+í néra neaímeá+í enagi+ nán+í none en+í d+ín+í níá ayá wí neain+í+r+ín+í.

14 O ámi neaímeááná seyíné tíŋf e nání nurowáríríná mîxí seameakínîŋápi nání bî ayá minínfárínî. None seyíné tínî nîŋwearíná amîpî nîŋî searîŋwápi nepánî searîŋwápa omî seyíné nánî mîxí nîseameakínîríná urîŋwápi enî seyíné numímîŋîrîŋîpimî dánî nepa xîxenî imónîŋîŋîŋîŋî.

15 O seyíné nîyíŋénî numímîŋîróná óf ero wáyf inîro nero píráŋîŋf aríá owianeyîŋîrî imónîgíápi nánî dîŋf nîwîŋîríná ámi xwapí ayá wí dîŋf sîxí nîseaya warínî.

16 Agwî nionî “Ayí pí pí neróná xîxenî epíráoi.” nîseaiaiwîárîrî dîŋf sîŋá neánarîŋf enagî nánî dîŋf yayí ninarínî.

8

“Masedonia ŋweáyf wîŋîyo arîrá wianîro nánî nîgwî nîroaárîro ŋweaŋoi.” urîŋf nánîrîŋî.

1 Negí nîrîxímeáyíné, Jisasoyá sîyikí imónîgíá Masedonia píropenîsîyo aŋf apî apimî ŋweagíáyf naní Gorîxo wá wianîŋîpimî dánî egíápi nîjîá imónîpîrî nánî áwaní bî osearaneyî.

2 Xeanîŋf rîmewá wipaxípi nîwîmearîŋîpimî dánî “Ení rîá eánîŋoi?” nîrîro iwamíó wîwapîyíagíá aí apî peá numîxîro dîŋf níá ayá wí wîŋîŋîŋîŋîŋî. Wiwanîŋîŋîŋîŋî uyípeayîŋîŋîŋî imónîgíáyf aiwî Jisasomî dîŋf wîkwîroarîgíá wîŋîyo arîrá owianeyîŋîrî nîgwî nîroaríná bî onîmiápi mîroá aga ayá wí roaárîgíárínî.

3 Wigí wîŋîyo arîrá wianîro nánî nîgwî nîroaro wipaxípi tínî xîxenî nîroaro aiwî wigí dîŋf tínî

apimi nímúrooro ámi bi tñni roaari+ηagfa si+ηwí wínaronwáone enagi nán+ rari+ηini.

⁴ Ayí aríki rixi+ηí re neari+gíawixini, “Ámá Gorixoyá siyikí imóni+gíá Judia piropeni+siyo ηweagíayo wíni+yí arirá wiarí+gíápa nene eni arirá wianí nán+ xe nígwi íayo oroápoyini+ri si+ηwí neaní+poyi.” neari+gíawixini.

⁵ E neróná none “E epíraoi.” niyaiwirane di+ηí ikwímo+ηwápi tñni xixeni mé xám+ Áminá Gorixo pí pí wimónari+ηípi oxídaneyi+niro nípawimáná o wimónari+ηípi ni+xídi+roná Porowane eni neaíwiapi+gíawixini.

⁶ Ayinán+ Taitasomi seyíné tí+ηí e nán+ nurowáriríná ení rirémixí niwiri re uri+ηwanigini, “Iwamíó Koriniyo ηweáyí joxi tñni negí wíniyo arirá wianíwá nán+ wá niwianirane nígwi íayo oroaneyi+niro egíápa ámi nero nígwi xám+ ‘Api roáwanigini.’ rari+gíápi tñni xixeni yárfíri+xini.” uri+ηwanigini.

⁷ Pí pí seyíné neróná ámá wí yari+gíápimi múroari+gíáyíné nimóni+ro yari+gíáriní. Gorixomi di+ηí niwikwírorónáraní, api nán+ ámayo áwaní nuríronáraní, api nán+ ni+jíá nimóni+ronáraní, Gorixo wimónari+ηípi yaniro nán+ símí ni+xeadípéni+ronáraní, none nán+ di+ηí sipí none seaimixi+ηwápimi dán+ ni+seairínáraní, api nipi+ni neróná múroari+gíáyíné nimóni+ro yari+gíá enagi nán+ segí wíniyo arirá wiani+ro nán+ nígwi ni+roaróná eni múroari+gíáyí yapí nimóni+ro yárfíri+xini.

“Seyíné eni roaárfíri+xini.” uri+ηí nán+ri+ni.

8 “Porox sékax+ niri+ri+ neararini+.” miyaiwipani+. Gí diñ+ rípi+ni+ enagi+ searariñi+ni+. Nioni+ wini+y+ Judia piropenis+yo ñweáyo arirá wianiro nán+ sím+ níxeadípeniro yarig+ápi nán+ repi+y+ seaíaná seyíné eni siwá rén+ñ+ oneaípoyi+niri+ searariñi+ni+. Negí Judia piropenis+yo ñweáy+ nán+ nepa diñ+ sipi+ neainarini+. Siwá én+ñ+ oneaípoyi+niri+ searariñi+ni+.

9 Seyíné negí Áminá Jisasi Kiraiso wá níneawianiri+ neaiñ+pi+ nán+ ríxa niji+á imón+ñagá nán+ rar+ñ+ni+. O añ+nam+ niñwearí+ná amipi+ mimúron+ño nimón+ri+ aiwi+ seyíné yeáy+ seayim+xemeám+faniri+ xwí+á tíyo nán+ nibirí+ná uyípeayón+ñ+ nimón+ri+ seyíné añ+nam+ dñ+ñ+ amipi+ mimúron+ig+áy+né imón+pi+rí+á nán+ seañ+ñ+ri+ni+.

10 Seyíné Judia piropenis+yo ñweagí+áyo arirá owianeyi+niri+ yarig+ápi+ nán+ diñ+ nioniyá, ay+ rípi+ri+ni+. Xwiogw+ aga xámi pwenjomi+ seyíné iwamó+ ñigw+ roaár+ig+ápi+ agwi+ néra nuro yopar+pi+ niyárirí+náy+, “Ay+ ananiri+ni+.” nimónarini+. Iwamó+ ñigw+ roaár+ig+áy+, ay+ seyíné aiwi+ xámi oyaneyi+niri+ wimónar+ig+áy+, ay+ axí+yí+né enagi+ nán+ searariñi+ni+.

11 Ayinán+ ñigw+ “Api+ oroaneyi+.” rárig+ápi+ ríxa nipi+ni+ roaár+poyi+. Iwamó+ oyaneyi+niríná diñ+ rí+á seaweñ+pa yopar+pi+ niroaár+irí+ná seyíné roaár+pax+ imón+ñ+pi+ tñ+ni+ xixeni+ roaár+pi+rí+á nán+ xe diñ+ rí+á seawéwin+ig+ni+.

12 Ay+ rípi+ nán+ searariñi+ni+. Gi+y+ gi+y+ áma wíyo arirá wianiro nán+ “Ñigw+ api+ roaár+wan+ig+ni+.” niyaiwimáná amipi+ roaár+pax+ imón+ñ+pi+ tñ+ni+

xixeni roaáranáyí, Gorixo “Ayí ananirini.” wiai-wiarinirini. Amipí ayí mīroaáripaxí imóninipí “Roaáririxini.” wí yaiwiarinomaní.

¹³ Nigwí searápípríáyí kikiá ηweapíra nání seyíné aniní seaikáriminirí nerí mīrarinini. Ayí ení seyíné tñí xixeni apáni tígíáyí oimónipoyinirí rarini.

¹⁴ Jisasoyá siyikí imónigíáyí wí amipí wí mimúronigíáyí imónináná wí díwí ikeamónigíáyí mimóní nñí apáni tígíáyí imónipíra nání agwí ríná amipí ayá wí seyíné tígíapí díwí ikeamónigíáyo arírá wiarinoi. Seyíné ení ríwéná amipí wí nání díwí ikeamóniro ayí ení amipí ayá wí tígíáyí imóniro nerínáyí, arírá seaipírírini.

¹⁵ Bīkwíyo dání eníná Isireriyí áamá dñí meane nemeróná egíapí nání re nīrinirí eáninipí nioní seararinápí tñí xixeni imóninagí nání seararinini, “Áamá aiwá manái rininipí xwé meááyí xwé nīmearo aí wigí nīpaxí imóninipí seáyí e tígíáyí mimónigíawixini. Áamá onimiápí meááyí onimiápí nīmearo aí aiwápí nání díwí ikeamónigíáyí mimónigíawixini.” nīrinirí eáninipí nioní seararinápí tñí xixeni imóninagí nání rarini.

“Taitasomi tñí áamá waúmi tñí urowárenaparinini.” uriní nánirini.

¹⁶ Nioní seyíné arírá seaimí nání dñí ría nīwearinípa Gorixo Taitaso ení seyíné arírá seainí nání dñí ría owenirí wimixarinagí nání yayí owianeyí.

17 Ayí rípi nání “Taitaso ení seyíné arírá seainí nání díní ríá wearíni.” seararíníni. “Joxí Koriniyo ńweáyí tńń e nání ámi nńneauipaxoxíraní?” uráná “Ananíríni.” ríí enagí náníni mĩseararíníni. Xewaníño ení “Oumíni.” nĩyaiwirí símí nĩxeadípéníri nání xegí díní tńń seyíné tńń e nání barínagí nání seararíníni.

18 None omí tńń negí nĩrĩxĩmeáyí womí tńń ení urowárarínwíni. O xwíyá yáy neainarínípi wáí nurĩmeríná enípi nání Jisasoyá sĩyíkí imónígá amí gĩmí ńweagáyí nĩjía nĩńro íá earoárínígoríni.

19 O apíni imóníńomaní. Rípi ení imóníńoríni. Jisasoya sĩyíkí imónígá Masedonia píropenísí tĩyo ńweagáyí o none Judia píropenísĩyo ńweáyo arírá wianíwá nání nĩgwí Jisasoyá sĩyíkí imónígá apí apimí urápĩmearíná Porowa tńń nawíní nĩkumĩxiníri eméwíníginíri urípeáíoríni. Ámá wí none nĩgwí awí eaamearínagwí nĩneaníróná Ámínáomí seáyí e umíeyoaro none nání “Wígí wíníyo arírá wípíri nání díní ríá wearígíáwaríani?” neaiwiwo epíríá nání rípi yarínwíni.

20 Dífwí ikeamónígá nání nĩgwí yaní ewaní nĩmónĩro xwéní xwéní nĩroaro neaiapowáráná yarínwápi nání ámá wí “Porowa nĩpĩkwíni mĩyaríńo.” neamearípĩrĩxiníri píráníńí nĩńwĩperane ámá o tńń nawíní urápĩmearínwíni.

21 None pí pí oyaneyíníri neranéná Ámínáo “Ayí e neróná wé róníńí imóníńípi yaríńo.” yaiwiarínípi nání díní nĩmorane aĩwí apí náníni

díñf nìmorane yariñwáonemani. Ámá “E neróná wé róniñf imóniñfípi yariñoi.” yaiwiarígfápi nánì enì díñf nìmorane yariñwáone enagí nánì searariñwini.

²² Awaú tñni negí nìrìxímeá ámi womi tñni enì uowárenaparíñwini. “O none pí pí urariñwápi xixeni xídinírfeniñoi?” nìyaiwirane “Apí ei. Apí ei.” uríñwápimi dání iwamíó wíwapíyayíáná o aríki xixeni xídaríñagí winíñwáorini. O seyíné “Nígwí apí roaáríwanigini.” rárigíápi tñni “Xixeni nìroaárípíráoi.” nìyaiwiri díñf síñá weánariñagí nánì “Nionì enì sanj urínarómìni.” nìyaiwiri awaú tñni barini.

²³ Taitaso nánì seyíné ríxa nijfá imóniñoi. O xwíyíá yayí neainariñfípi wáf urímeaaníwi nánì gí gwí mónígwíí worini. Seyíné seáyí seaianírai nánì nawíni nimónírfi yariñgwíí worini. O tñni nawíni barígfíwaú awaú Jisasoyá síyikí imónigíá píropenisí tíyo ñweagíáyí uowaríáwaúrini. Egí nerígfípimi dání Kiraisomí seáyí e umíeyoaarígfíwaúrini.

²⁴ Ayínáni áamá waú wo awa nìbíro síñwí seaníñáná “Nene áamáyo díñf sípí wíariñwaénerini.” rarígfápi “Neparini.” oyaiwípoyinírfi apí e iwamíó éfírixini. Seyíné e éánáyí Jisasoyá síyikí imónigíá apí apí seyíné nánì re seaiaiwiþírfárfini, “Ayí áamáyo díñf sípí nìwiri wíariñgfáyírfáni?” yaiwiþírfárfini. None seyíné nánì mìxí nìmeakírfi uríñwápi nánì enì “Apáni nearígfáwixini.” yaiwiþírfárfini.

Nigwí arirá wianiro nání awí eaamearigfápi nání uríñf nániríní.

¹ Nigwí Judia píropenisí ñweáyo arirá wianí nání awí eaamearíñwápi nání payí rípi seyíné nání níriri nearíñá “Míkí menagi nání suríma níriri ríá eaaríñí?” nimónaríní.

² Seyíné api yaníro nání ñíñf ríá seawearíñpi nání nijíá nimóníri nání e nimónaríní. Íníná Jisasoyá siyikí imónígíá Masedonia píropenisí tíyo ñweagfáyí aríá egíe dání weyí niseamearíñá re rayaríñwáriní, “Xwiogwí xámi pweagomi Jisasoyá siyikí imónígíá Gírikí píropenisíyo ñweagfáyí api éwanígíníri ríxa érowiápnígíáríní.” E rayaríñwápiní dání Masedonia ñweáyí wigí áma nápi nene ení axípi éwanígíníri ayá rowíá wiaríní.

³ “Payí rína suríma níriri ríá eaaríñí?” nimóníagi aiwí seyíné nání mixel nimeakíníri rayaríñwápi suríma imónínígíníri negí níríxímeá waú wo awami uowárenaparíñí. Ayí áma re ñweagfáyo “Koriniyo ñweáyí nigwí fáyo roapíri nání ríxa nipímoárimáná ñweañoi.” uríapi seyíné nepa xixení e oépoyíníri áma rowami uowárenaparíñí.

⁴ Ríwéná Masedonia dájf tíyí wí nioní tíní nibíranéná seyíné ríxa nipímoárimáná mñweañagfá síñwí niseanírínáyí, none “Ayí ríxa nipímoárimáná ñweañoi.” niyaiwirane ñíñf síñá neaeánaríñpimi dání ayá neainínígíníri nání seararíñí. Seyíné ení ayá miseainípa eníáraní?

⁵ Ayínání nioní re nimónígoi, “Negí níríxímeá

awa xámi nini+mearo nioni+ sini+ mire móami
 enána nigwí seyíné negí simi+manj+ e dani+
 'Niroari+ wianíwari+ni.' neararigí+api 'Rixa
 ipi+moarí+poyi.' searipí+ri nani+ ourowari+mini+."
 nimónigoí. Nioni+ niremorí+ná nigwí api+ nani+
 simirirí+ seaí+apimi+ dani+ marí+á, segí diñíyo
 dani+ xixeni+ apáni+ ipi+moarini+ñagi+ winí+imigini+ri
 awami+ urowarénaparini+.

*"Yanj+ ewani+ nimóniro roaárí+rixini+." urini+
 nánirini+.*

⁶ "Poró pí yaiwiani+ nani+ rí+á neararini+?"
 niyaiwirí+náyí, ewayí xwi+yí+á rípi+ nani+ diñí+
 mópoyi+. Ámá aiwá xwé i+wí+á urí+o aiwá xwé
 miní+ári+ni+. Onimiá urí+o onimiá miní+ári+ni+. Ewayí
 xwi+yí+á api+ ámá wigí+ winí+yo arí+rá wianiro+ nani+
 nigwí+ niroaro+ wiarigí+api+ nani+ ritamini+yí+ niniri+
 rini+ni+. Xwé niwirí+ná Gorí+xo wií+pi+ xwé imónini+.
 Onimiá niwirí+ná Gorí+xo wií+pi+ onimiá imónini+.

⁷ Ayinani+ niyí+néní+ xixegí+ni+ ámá arí+rá
 wianiro+ nani+ nigwí+ niroarí+ná wikí+ diñí+
 niyaiwimánáraní, ámá wo simeaxí+dí+
 seaíánáraní, niroari+ mini+ miwí+ xámi+ "Nigwí+
 niwirí+ná api+ wíwanigini+." yaiwiárigí+api+ nani+
 diñí+ nimoro+ niroaro+ mini+ wí+rí+xi+ni+. Ámá wigí+
 winí+yo arí+rá wianiro+ nani+ nigwí+ í+ayo niroarí+ná
 yayí+ tí+ni+ roaarigí+áyo Gorí+xo diñí+ sixí+ uyarini+
 enagi+ nani+ rari+ni+ni+.

⁸ Ai o seyíné aikí+ yínipí+rí+á nánirani+, aiwá
 nípí+rí+á nánirani+, apáni+ tí+gí+áyí+né imóniro+ ámá
 dí+wí+ ikeamónigí+áyo arí+rá wipí+ri+ nani+ imónigí+api+
 tí+ni+ xixeni+ mimóní+ múroro+ epí+rí+á nani+ anani+
 seáyí+ e seaimí+xipaxorini+.

9 Nioní seararíṅápi t́nì Bìkwíyo dání áamá wé róníḡááyí yaríḡáápi nání re nírínírì eáníṅpì t́nì xíxení imónínì, “O yaṅf ewaníf nimónírì d́wíf ikeamóníḡááyo wiaríṅf́rínì. Ayínání o wá nìwianírì wíṅpì nání Goríxo ná ŕfwíyo aiwí wí d́ṅf peá monf́ámanì.” E ríníṅpì nioní seararíṅápi t́nì xíxení imóníṅagì nání raríṅínì.

10 Goríxo —O aiwá omíṅf yaríḡááyo íwí íwíá urípírì nání mìnì wirì aiwá nípírì nání mìnì wirì yaríṅorínì. O amípì seyíné Kiraisomì d́ṅf wíkwíroaríḡá wíníyo arírà wípírì nání enì mìnì seaiapírì sayá nimíxa urì enf́árínì. E yaríná áamá aiwá omíṅf xwé níróá núfásáná aiwá xwé miaríḡáapa seyíné enì yaṅf ewaníf nimóníro wiaríḡáápimì dání axípíníṅf e epíŕfárínì.

11 Seyíné gínì gíná d́ṅf re yaiwiaríná, “Ananì yaṅf ewaníf nimónírane negíyo owianeyì.” yaiwiaríná Goríxo seyíné xwénì mìnì wípaxí imónípíríá nání amípì wí mímúroníḡááyínéníṅf seaimíxínf́árínì. E seaimíxínf́a eṅagì nání segí séríxímeáyo arírà wianíro nání nígwf́ xwénì roaaríḡáápi Porowane nìsearápirane nìmeámi nurane wianírì yaríṅagwf́ sṅwf́ nìseaníróná ríxa Goríxomì yayf́ wípíŕfárínì.

12 Ayf́ rìpì seararíṅínì. Arírà wianíro nání seyíné yaríḡáápi áamá Goríxoyá amípì wí nání d́wíf ikeamóníḡááyo xíxení arírà wíáraníro nero aiwí apínì mīyaríṅoì. Seyíné yaríḡáápimì dání áamá obaxf́ Goríxomì yayf́ seáyi e nìwiéra waríṅoì.

13 Ayf́ rìpì raríṅínì. Ámáyf́ seyíné nígwf́pi wianíro yaríṅagf́a sṅwf́ nìseaníróná rìpì seaiai-

wip̄r̄ár̄in̄, “Nene s̄iḡw̄ an̄iḡw̄áé dán̄i áamá aȳf̄ xw̄ȳf̄á woák̄k̄ inar̄iḡápī —Ap̄i yaȳf̄ neainar̄iḡ̄ Kiraiso r̄iḡ̄p̄ir̄in̄. Ap̄i ar̄f̄á ȳm̄iḡf̄ nero x̄ixen̄ r̄f̄a x̄ídar̄iḡ̄o?” n̄iseaiaiwiro nán̄i Gor̄ixomī seáȳf̄ e um̄f̄eyoap̄r̄ár̄in̄. Rip̄i en̄i seaiaiwip̄r̄ár̄in̄, “Nene t̄ín̄i w̄in̄iyo t̄ín̄i ar̄ir̄á neaian̄iro nán̄i min̄i neaiapax̄f̄ imón̄iḡ̄p̄i n̄im̄úro xwén̄i r̄f̄a neaiapar̄iḡ̄o?” n̄iseaiaiwiro nán̄i en̄i Gor̄ixomī seáȳf̄ e um̄f̄eyoap̄r̄ár̄in̄.

¹⁴ E nero seȳf̄né nán̄i r̄ix̄iḡ̄f̄ n̄iseaur̄iyiróná seȳf̄né Gor̄ixo áamáyo wá n̄iwian̄ir̄íná áamá wianar̄iḡápīm̄i wiár̄f̄ n̄im̄úror̄i wianar̄iḡ̄p̄i t̄ín̄i yar̄iḡáý̄f̄né imón̄iḡf̄a en̄aḡi nán̄i seȳf̄né nán̄i ík̄ín̄iḡ̄f̄ sip̄i win̄f̄ár̄in̄.

¹⁵ Gor̄ixo xeḡf̄ xewaxomī n̄iw̄f̄rénap̄ir̄íná neaiiḡ̄p̄i —Ap̄i am̄ip̄i b̄i t̄ín̄i r̄itam̄iḡ̄ý̄f̄ mepax̄f̄ imón̄iḡ̄p̄ir̄in̄. Ap̄i nán̄i yaȳf̄ owianeȳf̄.

10

X̄f̄o nán̄i rar̄iḡf̄ápī xw̄f̄o oeám̄in̄ir̄i ur̄iḡ̄f̄ nán̄ir̄in̄.

¹ Agw̄i Poron̄i —Nion̄i áamá w̄i re rar̄iḡf̄on̄ir̄in̄, “Neneyá s̄iḡw̄f̄ t̄iḡ̄f̄ e dán̄i ayá igiḡf̄ ner̄i aiw̄i nene s̄iḡw̄f̄ man̄iḡw̄áé dán̄i ayá nepeár̄imánán̄iḡ̄f̄ paȳf̄ near̄i rar̄iḡ̄or̄in̄.” rar̄iḡf̄on̄ir̄in̄. Nion̄i Kiraiso xw̄f̄á t̄f̄yo nemer̄íná n̄ipen̄ir̄i awayin̄i yago en̄aḡi nán̄i

² r̄ix̄iḡ̄f̄ rip̄i osear̄im̄in̄, “Nion̄i seḡf̄ t̄iḡ̄f̄ e n̄irémor̄íná ayá igiḡf̄ mé ner̄i áamá ‘Porowa Kiraisomī m̄ix̄ídar̄iḡáý̄f̄ yar̄iḡf̄ápa yar̄iḡf̄áwar̄in̄.’ neaiaiwiar̄iḡf̄áwamī s̄ím̄f̄ t̄ín̄i

míxí ríá t́ńj urímíápi seyíné eni searímíá nání mímímíxipani.”

³ None xwíá t́yo nńwēaranéná áamá Goríxomí mímídarígíáyí t́nń nńwēarane aiwí ayí dńj moarígíápimí dání dńj nńmorane mímí inarńwáonemani.

⁴ Amípi none mímí nání xírńwápi áamá ayí xírarígíápi mímírńwini. None xírńwápi símí t́nń inarńwápiyá onáí imónńjpi xwíríá ikíxēaníwá nání Goríxoyá enj eánńj imónńj t́ńjpi xírńwini.

⁵ Api fá nímírirane re yarńwini. Pí pí áamá wigí dńjyo dání xēńwí neńwípémáná érowiápnarígíápi pírí wiaíkirane xwíyíá “Seáyí e imónńń.” rarígíá áamá Goríxo nání nńjía mímónpa oépoyńńrí mudímoarńjpi pírí wiaíkirane nerane áamá nńń pí pí “Oyaneyí.” nńyaiwiróná Kiraisomí aríá yímígí wípńrí nání wigí dńjpi íánńj xírárarńwini.

⁶ Seyíné nioní searíápi ríxa aríá yímígí niarńagíá nńseanńńná nioní áamá wigí nńwiaíkiarígíápi t́nń pírí umamómíá nání ríxa ípímónńjpi.

⁷ Seyíné warárimíni sńwí nńwńńro yarńjoi. Segí wo “Kirisoyá ayá t́ńj imónńjáoní ayí, nionńńń.” nńyaiwinńrí dńj sńjá neánńńáyí, xífo Kirisoyáo imónńjpa none ení Kirisoyáone imónńjagwí nání ámí xēwanńj dńj xēńwí neaiarńjpi nání dńj nńyaikirorí none imónńjwápi t́nń xíxēní neaiarńwńńgíni.

⁸ Ámínáo none néní t́gíáyńńj oimónńpoyńńrí nńnearípearńná seyíné xwíríá mńseaikíxé Jisa-

somí pírániŋí xídiþírí nání eŋí sixí seaímíxani nearípeaŋí eŋagi nání niíwaníŋoni mixel ayá wí nimeakíninirí aí ayá bí ninínimeniŋoi.

9 “Payí Poro eaariŋíþi nene íá niíroranéná eŋí siriríŋwí neainíní nání ríá eaariŋí?” oy-aiwípoyinirí meariŋiní.

10 Wa nioní nání re rarigfáriní, “O payí nearíná xwiýfá ríá tíŋíþi nírirí eaariŋo aiwi áamá siŋwí anigfe dání ‘Eŋí eániŋo iworaní?’ wí wiawipaxí mimóniŋoriní. Xwiýfá níriríná pírániŋí irí mírēpearíŋoriní.”

11 Nioní nání e rarigfáwa nijfá re imónífríxiní. None seyíné siŋwí mīneanigfe dání payí nearíná imóniŋwápa ámi segí siŋwí anigfe dání neranéná axíþi nimónirane yanfwariní.

12 None ayá nepeárimáná áamá seáyi e nimóniíro weyf menarigfáwa nání ríramiŋiyí ninirane “Awániŋí imóniŋwiní.” wí ríþaxonemani. “Nawíní níkumíxinirane imóniŋwiní.” ení wí ríþaxonemani. E nerí aí áamá ayí wigí wo nání “Apáni ríyaríní? Sípí ríyaríní?” níyaiwiróná wiwaníŋiyí yarigfáþi tíni siŋwí níwinaxídiro “O apáni yaríní.” rarigfáriní. Wigíþi ríramiŋiyí niga warigfáriní. E neróná sa majímajfá níkaríníro yariŋoi.

13 Wa e yariŋagfa aiwi none mixel nimeakíniníranéná saniŋí none neatiŋíþi nání diŋí mamó nerane wiárf ní múrorane mixel meakíninaníméwiní. Goríxo wáf uríméfríxinirí nínearípearíná none nání saniŋí neatiŋíþi —Apí seyíné ení ínimi ŋweagfáþiríní. Apí nání diŋí nímorane mixel meakíninanfwiní.

14 Seyíné san̄ñǵ Gor̄xo neatin̄p̄i ín̄m̄i ñweaḡáyíné en̄aḡi nán̄i none seyíné t̄ñǵ e nán̄i n̄b̄ir̄i xw̄iȳá Kiraiso nán̄i yaȳǵ neainar̄ñǵp̄i nán̄i wáǵ n̄sear̄ír̄íná san̄ñǵ Gor̄xo neatin̄p̄i wí wiár̄i n̄múrorane en̄wáman̄i.

15 Ayínán̄i none m̄ix̄ǵ n̄imeak̄ín̄n̄iranéná san̄ñǵ Gor̄xo neatin̄p̄i wí wiár̄i n̄múrorane áamá wa om̄i n̄ix̄ǵd̄iróná éǵáp̄i nán̄i none xen̄wone weȳǵ menar̄ñwáman̄i. Wí e mé d̄ñǵ re n̄iyaiwirane ikw̄ǵmon̄w̄in̄i, “Seyíné Jisasom̄i d̄ñǵ n̄iw̄ikw̄írore en̄ǵ neága nuróná none épeár̄ñwáp̄im̄i d̄án̄i san̄ñǵ Gor̄xo neatin̄p̄i t̄ñ̄i x̄ixen̄i xwé nimóga up̄ír̄ár̄in̄i.” n̄iyaiwirane ikw̄ǵmon̄w̄in̄i.

16 Seyíné e nimóga nurónáȳǵ, none anan̄i seyíné t̄ñǵ e oriwámi d̄án̄i ñweaḡáȳǵ t̄ñǵ e nán̄i aí nurane xw̄iȳá yaȳǵ neainar̄ñǵp̄i wáǵ ur̄irane yan̄wár̄in̄i. E nerane áamá wa Gor̄xo uowár̄ñe d̄án̄i wáǵ r̄iméǵáp̄i xen̄wone weȳǵ m̄imear̄in̄ipa yan̄wár̄in̄i.

17 E ner̄i aí B̄ikw̄íyo re n̄ir̄in̄ir̄i eán̄in̄i, “Go go m̄ix̄ǵ n̄imeak̄ín̄ir̄íná Ám̄ináo en̄ǵp̄i nán̄i m̄ix̄ǵ meak̄ín̄w̄in̄iḡin̄i.” n̄ir̄in̄ir̄i eán̄in̄i.

18 Aȳǵ r̄ip̄i nán̄i xw̄iȳá ap̄i m̄ñǵ n̄iror̄i searar̄ñ̄in̄i. Áamá wiwan̄ñǵȳǵ weȳǵ mear̄inar̄iḡáȳǵ nán̄i Ám̄ináo “M̄im̄iwiáró yar̄iḡáȳír̄an̄i?” yaiwiar̄ñ̄man̄i. Xewan̄ñ̄o s̄ñw̄ǵ n̄iw̄inax̄ǵd̄ir̄i p̄irán̄ñǵ yar̄ñaḡá n̄iw̄in̄imáná weȳǵ umearar̄ñ̄ȳǵ nán̄in̄i “M̄im̄iwiáró yar̄iḡáȳír̄an̄i?” yaiwiar̄ñ̄r̄in̄i.

11

Mimónf wáf wurimeiarigfáwa nánf urinjf nánfirin̄.

¹ Agwí xe Poro majfá nikárinir̄ xegf enj̄p̄i nánf m̄x̄f b̄i omeakf̄ninir̄i s̄jw̄f nanf̄poȳf. E searar̄inaḡi aí r̄xa s̄jw̄f e nanar̄in̄ōf.

² Ayf rip̄i nánf “Xe m̄x̄f b̄i omeakf̄ninir̄i s̄jw̄f nanf̄poȳf.” searar̄in̄i. Gor̄xo seȳné nanf̄ imónip̄r̄fá nánf d̄inj̄f r̄fá wear̄inj̄pa nion̄i en̄i n̄iwear̄in̄i. Seȳné áamá yapf̄ seaíwap̄iyan̄iro yar̄igfá w̄yo ar̄fá n̄iwiro m̄x̄d̄f s̄in̄i ap̄iyáíwayf̄nén̄inj̄f imónin̄áná Kiraisom̄i sean̄wir̄ar̄im̄fá nánf ox̄f ná wom̄i om̄f̄nin̄inj̄f meánf̄r̄ix̄in̄ir̄i searéroár̄inj̄á enaḡi nánf seȳné nánf d̄inj̄f r̄fá n̄iwear̄in̄i.

³ E ner̄i aí en̄iná sid̄iro Ip̄im̄i yapf̄ n̄iwíwap̄iyir̄fá xegf̄ ináyf̄nin̄inj̄f imónin̄ip̄im̄i d̄ánf wíwap̄iyinj̄pa áamá wa seȳné en̄i yapf̄ n̄iseaíwap̄iyiro xen̄w̄f̄m̄i d̄ánf n̄im̄éra seawar̄f̄ná seȳné s̄in̄i íkw̄r̄áf̄nán̄inj̄f nimón̄iro Kiraisom̄in̄i pír̄an̄inj̄f m̄x̄d̄ipa ep̄r̄ix̄in̄ir̄i wáyf̄ ninar̄in̄i.

⁴ Seȳné rip̄i rip̄i yar̄in̄aḡfá nánf searar̄in̄i. Áamá wa Jisaso nánf rin̄inj̄p̄i x̄ixen̄i m̄isearf̄ xegf̄ b̄i searar̄f̄ná seȳné anan̄i ar̄fá wiar̄igf̄ár̄in̄i. Kw̄ȳf none sear̄aná seaaín̄inj̄p̄i mar̄f̄ái, xegf̄ b̄i nánf sear̄aná xe oneaaín̄ir̄i ar̄fá wiar̄igf̄ár̄in̄i. Xw̄ȳfá yayf̄ seainar̄inj̄f none wáf sear̄in̄wápi mar̄f̄ái, xegf̄ b̄i imónin̄ip̄i sear̄aná anan̄i ar̄fá wiar̄igf̄ár̄in̄i.

⁵ Ai nion̄i wí re yaiwiar̄in̄áon̄iman̄i, “ ‘Kiraisoyá wáf wurimeiar̄in̄wá seáȳf e

imóniŋwáonerini.’ rinarigfáwa nioni imimí nimixiŋoi.” yaiwiarinãonimani.

⁶ Nioni áamá siŋwí anigfe dani xwiýfá niriŋfá irí mĩrepearinãonirani? Irí repearinãonirani? Nioni majfáriní. E neri aiwi nijfá xwiýfá yayí neainarinþi nani imóninãpi bi onimiãpi mimóninini. Ai none seyíne tĩni niŋwearane pí pí neranéná “Porowa nijfá seáyí e imónigfáwarani?” oyaiwípoyiniriniŋ siwá seainiŋwáriní.

⁷ Nioni seyíne kwíyí emaxinipírfá nani Gorixoyá xwiýfá yayí neainarinþi wáf nĩsearirfá nigwí bi mĩsearãpinãpimi dani siyikwĩpininiŋ imóninãriní. Nioni e enãpi nani “Porosipi neaikãriniginini.” rĩseaimonarini?

⁸ Nioni xami seyíne searẽwapiyimi nani Jisasoyá siyikí imónigfá winiyí nigwí nĩmónapána nioni fwininiŋ urãpinaniginini.

⁹ Ayí rĩpi seararinini. Nioni seyíne tĩni ŋweanáná negí nĩrxímeá Masedonia piropenisfyo dãnýyí wí nĩbĩro amĩpĩ nioni dfwí ikeamóninãpi xixeni niapigfá enagi nani segýyí womi aĩ aniniŋ wí mĩwikãrinaniginini. Pí pí nerfá Korinĩ ŋweáyíne aniniŋ oseaikãriminĩrĩ menaniginini. Rfwéná ami nĩseaĩmearfá eni axĩpinĩ emfárinini.

¹⁰ Xwiýfá Kiraiso nani nepaxiniŋ imóninþi fáf xirinãoni aga nepa re seararinini, “Nioni ‘Korinĩ ŋweáyo nurẽwapiyirfá nigwí bi murãparinãriní.’ niriŋ mĩxí meakĩninĩãpi segí Gĩriki piropenisfyo nĩminiŋ yaní niwéa warfá áamá wo áwini e dani nĩrakinfámani.”

searar̄in̄i.

11 “Por̄o pí nán̄i r̄á e nearar̄in̄i?” r̄iseaimónar̄in̄i? “D̄in̄j̄ six̄í m̄ineayar̄in̄o en̄aḡi nán̄i nearar̄in̄i.” r̄iseaimónar̄in̄i? Oweōi, nion̄i d̄in̄j̄ six̄í seayar̄in̄aḡi nán̄i Gor̄ixo nij̄ár̄in̄i.

12 D̄in̄j̄ six̄í seayar̄in̄áon̄i aiw̄i “Kiraisoyá wá̄f wur̄imeiar̄in̄wá seáȳi e imón̄in̄wáoner̄in̄i.” r̄inar̄iḡáwa “Por̄owa wá̄f n̄ir̄imer̄íná yar̄iḡápa ax̄ip̄i yar̄in̄wáoner̄in̄i.” n̄ir̄iro weȳf mear̄inar̄iḡápi m̄iwiár̄óim̄igin̄ir̄i n̄igw̄f m̄isear̄áp̄i yar̄in̄áp̄i ax̄ip̄in̄i néra um̄ár̄in̄i.

13 Aȳf r̄ip̄i nán̄i e néra um̄ár̄in̄i. Ámá nion̄i searar̄in̄áwa sa mimón̄f wá̄f wur̄imeiar̄iḡáwar̄in̄i. Ámáyo yap̄f wíwap̄iyan̄iro nán̄i yar̄iḡáwar̄in̄i. “Kiraisoyá wá̄f wur̄imeiar̄iḡá war̄an̄i?” oneaiaiw̄ipoȳin̄ir̄i wiḡf imón̄iḡápi r̄it̄f nin̄iro xeḡf b̄i im̄ix̄inar̄iḡár̄in̄i.

14 Awa nán̄i searar̄in̄ápi nán̄i d̄in̄j̄ n̄ip̄ikín̄iro udud̄f m̄iseain̄ipan̄i. Seteno aí xeḡf imón̄in̄j̄p̄i anan̄i r̄it̄f nin̄ir̄i an̄ínaj̄f wá̄f ok̄im̄ixar̄in̄j̄ȳf wón̄in̄j̄f imónar̄in̄j̄r̄in̄i.

15 Aȳin̄án̄i oyá x̄in̄áiwán̄in̄j̄f nimón̄iro om̄in̄j̄f wiiar̄iḡáwa wiḡf imón̄iḡápi r̄it̄f nin̄iro ámáyá s̄in̄w̄f t̄in̄j̄f e dán̄i ámá wé rón̄iḡá oimón̄f̄poȳin̄ir̄i yar̄iḡáȳf imón̄iḡáp̄an̄in̄j̄f imón̄áná s̄ir̄f m̄ip̄ikín̄ipan̄i. Yopar̄f imón̄f̄e wiḡf eḡápi t̄in̄i x̄ixen̄i Gor̄ixo p̄ir̄f umamon̄fá en̄aḡi nán̄i rar̄in̄in̄i.

Wá̄f n̄ir̄imer̄íná wímean̄j̄p̄i nán̄i ur̄in̄j̄f nán̄ir̄in̄i.

16 Xám̄ ríápi ámi dirirí nerí b̄i osearim̄ni. Nioní m̄ixí meak̄n̄im̄pi nán̄i “Poró majfá nikár̄n̄ir̄ rar̄iñor̄ni.” m̄niaiwipani. En̄isearir̄ aí sin̄i “Poró majfá nikár̄n̄ir̄ rar̄iñor̄ni.” n̄niaiwirónáyí, nioní segí arfá egfe dání m̄ixí meak̄n̄im̄i nán̄i seyíné majfá ikár̄nar̄iñf̄ wo weyf̄ mear̄nar̄iná xe oenir̄i s̄iñw̄f̄ winar̄igf̄ápa nioní en̄i s̄iñw̄f̄ nan̄poyí.

17 Nioní m̄ixí n̄imeak̄n̄in̄ir̄i searim̄pi Ámináo e our̄in̄ir̄i wimónar̄iñf̄pi t̄ni xixen̄i searim̄im̄ni. Aga majfá nikár̄n̄ir̄i “E yar̄iñáonir̄f̄ani?” n̄iyaiwir̄i diñf̄ s̄iñá neánar̄iñf̄ won̄iñf̄ nimónir̄i searim̄f̄ni.

18 Ámá obaxí wigí en̄i eán̄igf̄ápi dání egf̄ápi nán̄i m̄ixí meak̄n̄inar̄igf̄á en̄agi nán̄i nioní en̄i ax̄ipi b̄i m̄ixí meak̄n̄in̄im̄f̄ni.

19 Diñf̄ ém̄ saím̄ mogf̄áyíné amá wa majfá nikár̄n̄iro rar̄iñagf̄a arfá n̄iwiróná anan̄i yayí t̄ni arfá wiar̄igf̄áyíné en̄agi nán̄i nioní en̄i segí arfá egfe dání m̄ixí b̄i meak̄n̄in̄im̄f̄ni.

20 Ai amá wa seyíné áxen̄war̄ seaian̄iro nán̄i ñw̄f̄ ikaxí xegí b̄i searék̄w̄k̄wiýánár̄ani, segí am̄pi seam̄wiárek̄xéánár̄ani, yapí n̄iseaíwap̄iyir̄iñf̄ipim̄i dání segí am̄pi f̄w̄f̄ searápánár̄ani, wiwan̄iñowa seáyí e n̄im̄f̄eyoán̄iro paim̄im̄i seaíanár̄ani, wé t̄ni s̄m̄iman̄iyo seaup̄ikák̄w̄iánár̄ani, xe oneaípoyin̄ir̄i s̄iñw̄f̄ winar̄igf̄áyíné en̄agi nán̄i rar̄iñni.

21 Xám̄ nioní seyíné t̄ni n̄iñwear̄iná awa seaikár̄ar̄igf̄ápa ax̄ipi seaikár̄im̄i nán̄i en̄i meán̄iñáon̄i en̄agi nán̄i aga ayá ninar̄in̄i.

E neri aí nioni rixa majimajíá nikáriniri wa ayá nepeárimáná pí pí mîxí meakíninarigíápi nánî nioni enî mîxí meakíninimîîî.

22 Awa “Xibîruone imónîjwîî.” rarîjagíá aí nioni enî wonî menîranî? Awa “Isîrerone imónîjwîî.” rarîjagíá aí nioni enî wonî menîranî? Awa “Ebîrîamoyáonerîî.” rarîjagíá aí nioni enî oyá wonî menîranî?

23 Ai “Nioni rixa xóxwí neri rarîjîî.” nimónarîî. Awa “Kiraîsomî xînáíwanénîjî nimónîrane wiîarîjwáonerîî.” rarîjagíá aí nioni Kiraîsomî nîxîdîrî nîwiîrîná awamî wiárf seáyî e nîmúrorî yarîjáonîrîî. Nîrîkwîîmáná omîjî anîjî minî neri múroarîjáonîrîî. Gwí ámî ámî nîjwîrîrîgîonî riwonîrîî. Iwanî ámî ámî ayá wí nîmépegîonî riwonîrîî. Nîpepaxí xwapí nikárîgîonî riwonîrîî.

24 Gí Judayí wé wú íá nîîîxeayîro iwarogí nîîîmépéa nuróná 39 imónayîî nánî neaayîgîonîrîî.

25 Romîyí biaú bî íá nîîîxeayîro wegwíá tîîî iwanî neaayîgîonîrîî. Bîîî síjâ tîîî nearî nîîîgîonîrîî. Biaú bî sipîxíyo nurîná sipîxí sipí éáná rawîrawáyo piéroayîjáonîrîî. Síá wîyîmî rawîrawáyo ikwiárîîmenîjáonîrîî.

26 Wáí urîmemîîîî nánî anî nîkîrorîná iniîgí waxí ámî ámî nîmároayîpaxí ejonîrîî. Ámî ámî nîrápekîxeayîpaxí nigîonîrîî. Gí gwí axîrí imónîjwáyí sipí nikárayîpaxí egîonîrîî. Émáýî enî sipí nikárayîpaxí egîonîrîî. Anî xwéyo nemerînáranî, ámâ dîjî meajî nemerînáranî, rawîrawáyo nurînáranî, mimónî nîrîxímeá

imónigfáyf tñf e nemerfnáraní, anfnayipaxf néra emenáoniríní.

²⁷ Omñf rfa tñf anñf minf nerñfpimí dání okñf nñwenoniríní. Sfa obaxfo si ragáoniríní. Agwfní yayagáoniríní. Iniíf nání gwfní yeáyf niayagoniríní. Aiwá nániraní, iyfa nániraní, añf nániraní, ámí ámí dfwf ikeamónayagáoniríní.

²⁸ Apí tñí ámí bñ siní mñsearípa nerí aiwí sfá ayf ayo Jisasoyá siyikf imónigfáyf nání “Omí nuxfdíroná aríge rfa yarñoi?” nñyaiwirñfpimí dání dñf sanf nunaríní.

²⁹ Wo Jisasomí píranñf oxfdimínirí nerí samñf weáná nioní ení dñf sipí niarñgagí nání enf samñf nñwearñfríní. Womí ámá wí xerwfminí níméra warñgagfa nání fwf éaná nioní dñf rfa nñxearñfríní.

³⁰ Míxí meakfninarñápí wí pñí mñwiáripaxf nimónfagi nání amípí nioní enf meánípa nerí enápi —Apí nání ámá dñf nñmorfná “Poró enf samñf wearñgorfani?” yaiwiarígfápíriní. Apí nání ení iwamfo nñrírí míxí meakfnínímfní.

³¹ Goríxo —O negf Ámíná Jisasomí xano imónirí Nwfáo imónirí enoríní. Anñf íníná seáyí e numéra upaxoríní. O nioní yapf mñseararñjá enagi nání nñjfa imóníní.

³² Nioní enf meánf nerí ená rípi nání míxí omeakfnínímfní. Eníná nioní añf Damasíkasiyi rñññfpimí ñweañáná míxí ináyf Aretasoyá kiapíxo fa nñxíraníro nání xegf smñf wñnarígfáyo ákñjá fwí nñyoní awí nurára unñnigíní.

³³ E éagi negf nñrífmeáyf wí nioní soxf fáyo

n̄n̄imiár̄r̄i gw̄ n̄jár̄máná ák̄iḡá p̄p̄w̄ w̄iyim̄
dán̄ awayin̄ n̄mamówára n̄n̄piéroro nán̄ oyá
ámáȳ w̄ íá m̄n̄ixeḡawix̄n̄.

12

Poro aḡḡnam̄ dán̄ or̄iḡá tew̄n̄iḡ nán̄r̄iḡ.

¹ M̄ix̄ n̄imeak̄n̄n̄r̄iḡpim̄ dán̄ nan̄ b̄i neai-
ipax̄ meḡaḡ aiw̄ w̄ p̄n̄i wiár̄ipax̄ mimón̄iḡn̄.
Aȳnán̄ Ám̄náo w̄á nókím̄xiḡp̄i t̄n̄i oyá d̄iḡyo
dán̄ or̄iḡá win̄iḡá p̄i t̄n̄i apiaú nán̄ en̄ xw̄iȳxá
n̄r̄iḡ m̄ix̄ meak̄n̄n̄im̄f̄iḡ.

² Nion̄ áamá Kiraiso t̄n̄i ikár̄n̄iḡ wo en̄p̄i nán̄
or̄im̄n̄. Gor̄ixo aḡḡnam̄ nán̄ uménap̄iḡor̄n̄.
Om̄ uménap̄iḡe dán̄ xwiogw̄ wé wúkaú s̄kw̄
waú waú r̄ixa pwen̄r̄iḡ. O d̄iḡp̄in̄i r̄á
peyiḡn̄iḡiḡ? Náo en̄ r̄á peyiḡn̄iḡiḡ? Nion̄
maj̄ár̄n̄. Sa Gor̄ixo n̄j̄ár̄n̄.

³ Áamá o aḡḡna —E áamá siyikw̄ m̄ín̄ nimón̄iro
s̄r̄f̄ mun̄ ḡweaḡer̄iḡ. E nán̄ n̄ipeyir̄ná
—D̄iḡp̄in̄i r̄á peyiḡn̄iḡiḡ? Náo en̄ r̄á
peyiḡn̄iḡiḡ? Nion̄ maj̄ár̄n̄. Sa Gor̄ixo
n̄j̄ár̄n̄.

⁴ E nán̄ n̄ipeyir̄ná xw̄iȳá seáȳ e imón̄iḡ
en̄aḡi nán̄ d̄iḡ n̄imori áwan̄ m̄ir̄ipax̄p̄i
ar̄á wir̄ xw̄iȳá Gor̄ixo xe ámayo áwan̄
our̄w̄n̄iḡiḡr̄i s̄iḡw̄ m̄w̄inar̄iḡp̄i ar̄á wir̄
en̄r̄iḡ.

⁵ Áamá e yar̄iḡom̄i nion̄ weȳ umear̄ipax̄ aiw̄
n̄iwan̄iḡon̄i weȳ b̄i m̄imear̄in̄pa nemáná aī en̄
sam̄iḡ n̄iwen̄p̄i nán̄ w̄i n̄wiamóm̄imé̄n̄.

⁶ Nion̄ nepa “Weȳ omear̄in̄im̄n̄.”
n̄nimón̄ir̄náȳ, nepax̄iḡ imón̄iḡp̄in̄i r̄im̄f̄

enagĩ nánĩ “Majĩmajĩá ikárĩnarĩñorĩani?” wĩ niaiwipaxĩ menĩnĩ. E nerĩ aĩ áamá nionĩ nánĩ dĩñĩ nĩmoróná nionĩ nemerĩná uréwapĩyarĩñagĩ arĩá niro siñwĩ nanĩro egĩápi nánĩ wiárf ogámĩ nero orĩñá winĩñápimĩ dánĩnĩ “O seáyĩ e e imónĩñorĩani?” niaiwipĩrixĩnĩrĩ “Ámĩ weyĩ bĩ omearĩnĩmĩnĩ.” mĩnimónarĩnĩnĩ.

Obo Poromĩ xe enĩ samĩñĩ owimĩxinĩrĩ Gorĩxo siñwĩ winĩñĩ nánĩrĩnĩ.

⁷ Gorĩxo nionĩ awiaxĩ imónĩñĩpi nánĩ orĩñá áamá mĩtewĩnarĩgĩápi nĩtewĩnĩrĩñĩpimĩ dánĩ wárf mimónĩpa éwinĩgĩnĩrĩ enĩ wiyĩ omĩ ayĩñwĩ ówinĩgĩnĩrĩ siñwĩ nanĩñĩnigĩnĩ. Enĩ ayĩ nepa enĩ nánĩ mĩrarĩñĩnĩ. Nionĩ wárf mimónĩpa oenĩrĩ oboyá xwiyĩá yañĩ urĩmeiarĩgĩáyĩ wo iwanĩñĩñĩ nĩnearĩ samĩñĩ nimĩxinĩ nánĩ siñwĩ winĩñĩnigĩnĩ.

⁸ Api nánĩ Ámináomĩ rixĩñĩ nurĩrĩná pĩnĩ onĩwiárinĩrĩ biaú bĩ urayĩagi aĩ

⁹ o nionĩ rixĩñĩ urĩáyĩ tĩnĩ xixenĩ mĩniĩ re nĩrĩñĩnigĩnĩ, “Áamá siñwĩ nĩseanĩrĩná re yaiwipaxĩ enagĩ nánĩ, ‘Samĩñĩ wegĩáyĩ Gorĩxo enĩ nĩwimĩxinĩñĩpimĩ dánĩ enĩ sixĩ weámĩxĩagi rĩa yarĩño?’ yaiwipaxĩ enagĩ nánĩ nionĩ wá nĩrĩwianĩrĩ siiarĩñápimĩ joxĩ áá nĩxĩrĩrĩnáyĩ, ayĩ apánĩrĩnĩ.” nĩrĩñĩnigĩnĩ. E nĩrĩñĩ enagĩ nánĩ nionĩ enĩ eánĩñĩ Kiraisoyápi anĩñĩ enĩ sixĩ onĩmĩxinĩrĩ enĩ samĩñĩ nĩwearĩñĩpi nánĩ ududĩ mĩninĩ yayĩ tĩnĩ mĩxĩ meakĩnĩnĩmĩnĩ.

¹⁰ Ayĩnánĩ nionĩ enĩ samĩñĩ nĩwerĩná Kiraiso enĩ sixĩ nĩmĩxinĩñĩpimĩ dánĩ enĩ sixĩ eánarĩñá

en̄aḡi n̄an̄i n̄ion̄i w̄á ur̄imear̄íná am̄ip̄i áamá en̄j sam̄iñj̄ w̄epax̄ im̄ixar̄iñj̄p̄i n̄ímeáánáran̄i, áamá paim̄im̄i nikáránáran̄i, diñj̄ r̄íá niw̄epax̄ im̄óniñj̄p̄i n̄ímeáánáran̄i, r̄ímewá n̄iánáran̄i, x̄ean̄iñj̄ nikáránáran̄i, ap̄i n̄ip̄ini n̄an̄i “Aȳ anan̄ir̄ini.” yaiw̄iar̄iñj̄ar̄ini.

Wiḡi yar̄iḡf̄ap̄i n̄an̄i ayá s̄w̄f̄ uroar̄iñj̄ n̄an̄i ur̄iñj̄ n̄an̄ir̄ini.

¹¹ “N̄ion̄i m̄ix̄ n̄imeak̄in̄in̄ir̄íná n̄ira weap̄áp̄i maj̄imaj̄á nikár̄in̄ir̄i r̄ár̄in̄i.” n̄imónar̄ini. E ner̄i aí sewan̄iñj̄ȳiné m̄ix̄ ap̄i omeak̄in̄in̄ir̄i n̄im̄ix̄aḡf̄a n̄an̄i ap̄i e éár̄in̄i. N̄ion̄i n̄an̄i wa rar̄iḡf̄apa siyikw̄p̄in̄in̄iñj̄ n̄imónir̄i aí “K̄iraisoyá w̄á wur̄imeiar̄iñj̄wá seáȳi e im̄óniñj̄wáoner̄ini.” r̄inar̄iḡf̄awa w̄i m̄in̄im̄úroḡon̄i en̄aḡi n̄an̄i seȳiné weȳf̄ n̄in̄imear̄iro siñw̄ir̄iȳf̄, x̄ix̄en̄i epax̄ im̄óniñj̄p̄i t̄n̄i yan̄iro eḡf̄ar̄ini.

¹² Aȳ r̄ip̄i n̄an̄i searar̄iñj̄ini. N̄ion̄i seȳiné t̄n̄i niñwear̄íná K̄iraisoyá w̄á wur̄imeiar̄iḡf̄a nepax̄iñj̄ im̄óniḡf̄awa em̄im̄i ero ayá r̄iwamón̄ipax̄ im̄óniñj̄p̄i ero yar̄iḡf̄ap̄i ar̄k̄i an̄iñj̄ min̄i seaíwap̄iyaȳiñj̄ar̄ini.

¹³ J̄isasoyá siyik̄ im̄óniḡf̄a w̄in̄iyo niw̄imear̄íná w̄éyo umear̄iñj̄apa seȳiné en̄i ax̄p̄i n̄iseamemáná aí w̄iamon̄áp̄i, aȳf̄ r̄ip̄in̄ir̄ini. N̄ion̄i aiwá n̄im̄i n̄an̄i niñgw̄f̄ b̄i n̄isear̄áp̄ir̄i an̄iñj̄ m̄iseaik̄ar̄iñan̄iḡini. Sip̄i e seañj̄áp̄i n̄an̄i anan̄i yokwar̄im̄i niip̄ir̄ir̄eo?

¹⁴ Ar̄f̄a n̄ipoȳi. R̄ixa biaú biñáon̄i ámi b̄i biñin̄ir̄i n̄an̄i im̄óniñj̄ini. Ámi b̄i biñin̄ir̄i n̄an̄i n̄imónir̄i aí an̄iñj̄ seaik̄ar̄im̄f̄aman̄i. Seḡ am̄ip̄i b̄i m̄isear̄áp̄i sa seȳiné t̄n̄i naw̄in̄i diñj̄

six̄ n̄n̄r̄i on̄weaneȳn̄r̄i b̄im̄fa n̄n̄r̄i rar̄iñ̄n̄i. Seȳné n̄j̄f̄ar̄n̄i. Niaíw̄ȳf̄ xan̄iyaúm̄i am̄p̄i ar̄ir̄á w̄im̄ḡin̄r̄i aw̄í eámeám̄f̄ ȳar̄ipax̄man̄i. Xan̄iyaú niaíw̄yo ar̄ir̄á owiaiȳn̄r̄i am̄p̄i b̄i aw̄í eámeám̄f̄ ȳar̄ipax̄r̄in̄i. Seḡí s̄enom̄i, aȳf̄ nion̄i éñ̄ñ̄f̄ imón̄ñ̄áon̄i en̄aḡi n̄n̄r̄i rar̄iñ̄n̄i.

¹⁵ Seȳné ar̄ir̄á seaim̄i n̄n̄r̄i ḡf̄ am̄p̄i n̄n̄i em̄i n̄imor̄n̄á aȳf̄ yaȳf̄ t̄ñ̄i em̄i móm̄f̄ar̄n̄i. Ar̄ir̄á seaim̄i n̄n̄r̄i n̄iyor̄r̄in̄r̄n̄á aȳf̄ yaȳf̄ t̄ñ̄i yor̄r̄in̄im̄f̄ar̄n̄i. Nion̄i e ner̄i ñ̄ñ̄f̄ six̄f̄ aȳá w̄í seayar̄iñ̄aḡi n̄n̄r̄i seȳné sa b̄i on̄imiáp̄i ñ̄ñ̄f̄ six̄f̄ n̄ȳip̄r̄ir̄eōi?

¹⁶ Nion̄i seȳné t̄ñ̄i n̄ñ̄wear̄n̄á an̄ñ̄f̄ w̄í m̄iseaik̄ar̄iñ̄á aiw̄i ám̄á w̄í re sear̄ip̄r̄áoi, “O s̄ñ̄w̄f̄ samam̄f̄ ner̄i f̄w̄f̄ ner̄iñ̄f̄pim̄i ñ̄n̄i yap̄f̄ seaiepīs̄iñ̄r̄in̄i.” E sear̄ip̄r̄á aiw̄i w̄í e m̄iseaik̄ar̄iñ̄aniḡin̄i.

¹⁷ Ám̄á nion̄i seȳné t̄f̄e n̄n̄r̄i nurow̄ar̄en̄ap̄ir̄iñ̄f̄pim̄i ñ̄n̄i en̄i yap̄f̄ n̄iseaíwap̄iyir̄i f̄w̄f̄ b̄i m̄isear̄ap̄iñ̄aniḡin̄i.

¹⁸ Taitaso seȳné t̄ñ̄f̄ e n̄n̄r̄i b̄in̄i n̄n̄r̄i en̄f̄ r̄ir̄ém̄ix̄f̄ wiow̄ar̄iñ̄aniḡin̄i. Neḡí n̄ir̄ix̄f̄meá o t̄ñ̄i b̄iño en̄i n̄ikum̄ix̄r̄i w̄ir̄en̄ap̄iñ̄aniḡin̄i. Taitaso yap̄f̄ n̄iseaíwap̄iyir̄i seḡí am̄p̄i b̄i r̄isear̄ap̄iñ̄aniḡin̄i? Oweoi, w̄í e men̄iñ̄iḡin̄i. Xám̄i none seȳné n̄iseaíwear̄n̄á en̄w̄ap̄i n̄n̄r̄i p̄ir̄án̄ñ̄f̄ ñ̄ñ̄f̄ mópoȳi. Taitaso “P̄ir̄án̄ñ̄f̄ e oem̄in̄i.” n̄iyaiwir̄i seaiñ̄f̄pa none en̄i ax̄f̄p̄i nerane om̄i núm̄i ir̄ikw̄ñ̄ñ̄f̄ mikeán̄pa ren̄waniḡin̄i?

¹⁹ Xw̄iȳf̄á r̄ip̄i f̄á n̄iror̄ón̄á an̄ñ̄f̄ re r̄ineaiwiar̄iñ̄oi, “Porowa wiḡf̄ eḡf̄ap̄i n̄n̄r̄i xw̄iȳf̄á w̄ákw̄inan̄iro n̄n̄r̄i r̄f̄a rar̄iñ̄oi?”

r̄ineaiaiwiariṅoi? Negí d̄iṅí sixí seayinwáyíné, wí e oneaiaiwiṗoyin̄r̄i m̄irariṅwin̄i. Sewan̄iṅíyíné Kiraisomī n̄ixídiróná eṅí neán̄iro x̄íḍip̄r̄fa nán̄i Gor̄xoyá siṅwí t̄iṅí e d̄áni Kiraiso awa e our̄ṗoyin̄r̄i neaim̄ix̄iṅṗinī eṅí ním̄ix̄ir̄i searariṅwin̄i.

²⁰ Nionī ámi seyíné t̄iṅí e n̄irémoríná “Nan̄í ayí e imón̄iṅaḡfa ow̄in̄im̄inī.” n̄iyaiwia b̄im̄f̄ap̄i t̄inī x̄ixenī mimón̄í xegí b̄i imón̄iṅáná seaímeám̄iḡin̄r̄i ayá s̄wí n̄iroarin̄i. Seyíné enī “Poró awayinī nimón̄imáná oneaímeanī.” yaiwiar̄iḡf̄ap̄i t̄inī x̄ixenī nimón̄im̄i m̄iseaímeá wikí nón̄im̄i seaímeám̄iḡin̄r̄i ayá s̄wí n̄iroarin̄i. Seyíné sin̄i s̄m̄í t̄inī n̄iwiáp̄ga uro sipí d̄iṅí n̄iyaiwiga uro wikí r̄f̄a ápiáw̄in̄iṅí nóga uro r̄irowiám̄i niga uro ikayíwí n̄imeariṅa uro m̄imayf̄o n̄iróga uro wár̄xa nimóga uro m̄ix̄í nép̄ega uro yar̄iṅaḡfa siṅwí sean̄im̄iḡin̄r̄i nán̄i searariṅinī.

²¹ Nionī ámi n̄ibirī n̄iseaímeariṅá segí sipí yar̄iḡf̄ap̄imī d̄áni Gor̄xo ayá nimóáná segí siṅwí aniḡe d̄áni ṅwí eám̄iḡin̄r̄i ayá s̄wí n̄iroarin̄i. Xamī segíyí wí íwí nero wigí íwí in̄iḡf̄ap̄iranī, íwí nin̄r̄i r̄f̄eán̄iḡf̄ap̄iranī, piaxí weán̄ipaxí imón̄iṅṗi eḡf̄ap̄iranī, r̄ixa r̄f̄w̄im̄inī m̄imamó sin̄i yar̄iṅaḡfa siṅwí n̄isean̄ir̄f̄ná ṅwí eám̄iḡin̄r̄i rariṅinī.

13

Íkwair̄ir̄f̄ n̄iwir̄f̄ná ur̄iṅṗī nán̄ir̄inī.

¹ Seyíné t̄iṅí e nán̄i r̄ixa biaú biṅaonī ámi b̄i b̄im̄f̄arin̄i. R̄ixa n̄iseaímeariṅá xw̄iyíá Bikwíyo

niriniṛi eániṇṇi rṇiṇi “Xwiyáá nimixiríná siṇwí wíñaróá waurani, waú worani, sopiṇṇi norónáyí, ‘Apí nepa ríá imónini?’ yaiwipaxirini.” niriniṛi eániṇṇipimi nixídirane xwiyáá imixaníwáriní.

² Xámi nibimáná ámi ríwíyo nibiríná íkwairirí seainápa agwi seyíné sini miseaímeapa neríná segí íwí éfáyo t́nini íwí méfá wíniyíné t́nini nání payí neari íkwairirí seawárenaparini. Nioni ámi bi nibiríná áma íwí yarigáyí sini xe oépoiṇiri siṇwí winimíámani.

³ Seyíné diṇṇi re yaiwiarinagi nání e emíáriní, “Nene ‘Kiraiso nepa Poromi dání rariniṇi.’ yaiwiani nání o e oneaiwapiyini.” yaiwiarinagíá nání e emíáriní. O píraninṇi owimiximiniṇi neríná saminṇi niweri seaiarinomani. Enṇi t́nini seaiarinorini.

⁴ Eníná o saminṇi wenáná íkíá yoxáipami yekwíroarigíá aiwi Gorixoyá enṇi eániṇṇipimi dání ámi siṇṇi ṇweanorini. Xíó t́nini nawini ikárininṇwá enagi nání enṇi saminṇi wenwáone aiwi seyíné t́ṇṇi e nání nibirane píraninṇi seaimixaniri neranéná siṇo t́nini nawini níkumixinirane imóninṇwá enagi nání enṇi eániṇṇi Gorixoyá t́nini seameaníwáriní.

⁵ Seyíné woxini woxini “Nepa Kiraisomi diṇṇi wíkwíroarinṇá wonirani? Míwíkwíroarinṇá wonirani?” niyaiwiniri iwamíó inírixini. Sewaninṇiyíné woxini woxini siṇwí ainenaxídirixini. “Jisasi Kiraiso t́nini mṇinṇinṇwaénerini.” niyaiwiniro siṇwí mí nómixiniro niṇṇá mimónipa reṇi? E niseariri aí siṇwí nainenaxídiríná mṇiwarófáyí

imóniḡánáyí, “Kiraíso t̄n̄i m̄iḡiḡiḡwaéneriḡi.”
niḡaiwiḡiḡro siḡwí m̄i óm̄ixiḡipaxí men̄iḡi.

⁶ E niḡsear̄iḡi aí nioniḡ diḡḡ re seaikwíḡmoniḡi.
Seyíḡné none siḡwí niḡneanaxíḡiḡróná r̄ixa
m̄iḡiḡwiárówáone imóniḡḡagwí neanariḡḡoḡi.

⁷ Seyíḡné siḡpí wí mepa oéḡoyiḡiḡiḡi Gor̄ixomiḡ
rixiḡḡ seaur̄iyariḡḡwáriḡi. Ámá wí re
oneaiaiwíḡoyiḡiḡiḡi, “Porowa Korin̄ ḡweáyo
wáí nur̄imer̄íná wí m̄iḡiḡwiáróḡawixiḡiḡi.”
oneaiaiwíḡoyiḡiḡiḡiḡi seaur̄iyariḡḡwáman̄i. “Porowa
m̄iḡiḡwiáróḡawixiḡiḡiḡi.” neaiaiwiariḡḡagíai aiwí
seyíḡné nan̄ḡ imóniḡḡḡp̄i t̄n̄i xiḡeniḡ ep̄iḡi nán̄i
Gor̄ixomiḡ r̄ixiḡḡ seaur̄iyariḡḡwáriḡi.

⁸ Ayí riḡp̄i nán̄iḡiḡiḡi. None pí pí neranéná xwiḡyíá
nepaxiḡḡḡpimiḡ diḡḡ m̄iḡwíkwíropa oéḡoyiḡiḡiḡiḡi wí
yariḡḡwáoneman̄i. Apimiḡ diḡḡ wíkwíropaxíḡp̄iḡi
yariḡḡwáoneriḡiḡi.

⁹ None en̄ḡ sam̄iḡḡ neawéagiḡ aí seyíḡné en̄ḡ
neániḡro Kiraísomiḡ xiḡdariḡḡagíai niḡsean̄iḡíná
yayí yariḡḡwáriḡiḡi. Seyíḡné yóḡ oimón̄iḡḡoyiḡiḡiḡiḡi
Gor̄ixomiḡ r̄ixiḡḡ seaur̄iyariḡḡwáriḡiḡi.

¹⁰ Ayí riḡp̄i nán̄iḡ agwí nioniḡ seyíḡné t̄n̄i
m̄iḡweá wí e dán̄i niḡweámáná payí r̄ina
eaariḡiḡiḡi. “Nioniḡ segí t̄ḡḡ e nán̄i niḡbiḡíná
Gor̄ixo nén̄i t̄ḡḡón̄iḡ oimón̄iḡiḡiḡi niḡxiḡḡḡpimiḡ
dán̄i r̄íá t̄ḡḡ oseamem̄iḡiḡiḡi.” m̄inimón̄ariḡḡagiḡ
nán̄i payí r̄ina near̄i wíḡrénapariḡiḡiḡi. Ayí riḡp̄i
nán̄i rariḡiḡiḡi. Gor̄ixo nén̄i t̄ḡḡón̄iḡ oimón̄iḡiḡiḡiḡi
niḡniḡix̄iḡíná ámá xiḡomiḡ diḡḡ wíkwíroariḡíáyo
uyíḡiḡi uméw̄iḡḡiḡiḡiḡiḡi niḡxiḡḡḡman̄i. En̄ḡiḡi
wíḡix̄iḡw̄iḡḡiḡiḡiḡiḡi niḡxiḡḡḡiḡiḡiḡi.

Yopar̄ḡi ur̄iḡḡ nán̄iḡiḡiḡi.

11 Negí níríxímeáyíné, yoparí rípi nearíná yayí seawárenaparíñí. Seyíné yóí oimónaneyíñíro aníñí miní ero nioní ení rírémíxí seaiaríñápi aríá ókiarí móníro díní axípimíni xídiro piyíá wero éfríxíni. Seyíné e nerónáyí, Goríxo —O áamá nání díní sipí seainí nání seaimíxírí piyíá wepírí nání seaimíxírí enjoríni. O íníná díní seakíkayonfáríni.

12 Goríxomi díní wíkwírogíáyíné yayí niníroná yayí óí eánenífríxíni.

13 Goríxoyá áamá nioní tíní re ñweagíáyí yayí seawárenaparíñoí.

14 “Seyíné niyínéni Áminá Jisasi Kiraiso wá seawianírí Goríxo díní sipí seairí oyá kwíyípi nawíní seakumíxárírí éwínígíni.” nimónaríni.

Xwiyá Gorixoyá Sinipirini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051